

Kunnanvaltuusto

13.12.2021

Aika 13.12.2021 klo 17:00 - 20:31**Paikka** Kunnantalo valtuustosali**Käsitellyt asiat**

§	Otsikko	Sivu
155	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	372
156	Pöytäkirjan tarkastajien valinta	373
157	Työjärjestyksen vahvistaminen	374
158	Kuntaliiton valtuuskunnan vaalien toimittaminen kunnissa 15.11.-31.12.2021	375
159	Mäntsälän kuntastrategia 2022 - 2025	377
160	Talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2023-2026	380
161	Talousarviomuutokset vuoden 2021 talousarvioon	386
162	Sidonnaisuuksien ilmoittaminen	389
163	Valtuustoaloite Sukupuoliystävällinen kunta -aloite	391
164	Valtuustoaloite: Kouluille yhtenäiset toimintamallit kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden hoitoon	394
165	Valtuustoaloite niittyjen perustamisesta Mäntsälään	399
166	Valtuustoaloite Viljelypalstoja Hyökännummelle	402
167	Valtuustoaloite kuntoportaista Sälinkäälle	405
168	Valtuustoaloite: Koulukuljetusreittien ja -pysäkkien järkevöittäminen koulumatkojen turvallisuuden ja oppilaiden tasa-arvoisuuden parantamiseksi	407
169	Valtuustoaloite kunnallisen sisäilmastrategian laatimiseksi	413
170	Valtuustoaloite kirjaston siirtäminen uusiin tiloihin valtuustokaudella 2021-2025	416
171	Kunnanhallituksen ja -valtuuston kokousajankohdat vuonna 2022	421
172	Ilmoitusasiat	423

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Keto-Huovinen Pihla	puh.joht.	
	Laine Tytti	1. varapj.	
	Allonen Ilkka	2. varapj.	
	Aalto Jussi	valtuutettu	
	Alaluusua Sari	valtuutettu	
	Brusila Eerik	valtuutettu	
	Eerola Asko	varavaltuutettu	
	Goltz Pauli	valtuutettu	
	Hallikainen Heli	valtuutettu	
	Havula Tapio	valtuutettu	
	Heikkilä Juho-Ville	valtuutettu	
	Heikkilä Jussi	valtuutettu	
	Heikkilä Teuvo	valtuutettu	
	Heinmurto Katri	valtuutettu	
	Heinonen Kalevi	valtuutettu	
	Helin Anna	valtuutettu	
	Inkinen Juha-Matti	valtuutettu	
	Juutinen Ari	valtuutettu	
	Kalenius Christina	valtuutettu	
	Karttunen Osku	valtuutettu	
	Koivula Susanna	valtuutettu	
	Kopra Sanna	valtuutettu	
	Kosonen Jyrki	valtuutettu	
	Krakau Harri	valtuutettu	
	Kujanpää Tiina	valtuutettu	
	Laakso Teemu	valtuutettu	
	Lampi Satu	valtuutettu	
	Laukkanen Erkki	valtuutettu	
	Leino Timo	valtuutettu	
	Liinamaa Reijo	varavaltuutettu	
	Manninen Katri	valtuutettu	
	Manninen Marjaana	valtuutettu	
	Niemi-Korpi Eemil	valtuutettu	
	Nummela Ilpo	varavaltuutettu	
	Pekkinen Pauli	valtuutettu	
	Pirkola Suvi	valtuutettu	Etänä, läsnä § 155-159
	Ravolainen-Rinne Heta	valtuutettu	
	Särkijärvi Tuuli	valtuutettu	
	Teppinen Marja	valtuutettu	
	Tuomisto Emmi	valtuutettu	
	Warras-Stjernvall Annika	valtuutettu	
	Vierikko Tarja	valtuutettu	
	Vikman-Kanerva Merja	varavaltuutettu	Läsnä § 159-172
	Virpiaro Matti	valtuutettu	
Muut	Laurila Hannu	vt. kunnanjohtaja	
	Siikaluoma Esa	hallintojohtaja	
	Ahvo Timo	sivistysjohtaja	
	Etula Miro	nuorisovaltuuston edustaja	Läsnä § 155-161
	Gummerus Vesa	kuntakehitysjohtaja	

Jetzinger Jaana
Kanerva Teemu
Pynttärei Mika
Samola Riitta
Tynjä Juha

markkinointivastaava
tietohallintoasiantuntija
tekninen johtaja
talousjohtaja
henkilöstöjohtaja

Poissa

Kokko Eero
Rinne Antti
Toivonen Tero

valtuutettu
valtuutettu
valtuutettu

Allekirjoitukset

Pihla Keto-Huovinen
puheenjohtaja

Esa Siikaluoma
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

155 - 172 §

Pöytäkirjan tarkastus

Teuvo Heikkilä

Katri Heinmurto

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä

Yleinen tietoverkko 17.12.2021

Kunnanvaltuusto

§ 155

13.12.2021

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 155

Esitys: Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto

§ 156

13.12.2021

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 156

Esitys: Valitaan pöytäkirjan tarkastajiksi Teuvo Heikkilä ja Katri Heinmurto.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto

§ 157

13.12.2021

Työjärjestyksen vahvistaminen

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 157

Kunnanvaltuuston työjärjestyksen 14 §:n mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, ellei valtuusto toisin päätä.

Esitys: Vahvistetaan työjärjestys.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus	§ 318	08.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 143	15.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 158	13.12.2021

Kuntaliiton valtuuskunnan vaalien toimittaminen kunnissa 15.11.-31.12.2021

671/00.00/2017

Kunnanhallitus 08.11.2021 § 318

Kuntaliiton ylimpään toimielimeen, valtuuskuntaan, valitaan 66 jäsentä ja 66 varajäsentä jäsenenäestyksellä eli 15.11. - 31.12.2021 vaalipiireittäin toimitettavalla vaalilla. Vaalipiirit määräytyvät samoin kuin eduskuntavaaleissa. Kustakin vaalipiiristä valitaan jäseniä vaalipiirin asukasluvun suhteessa.

Uudenmaan vaalipiiristä valitaan 12 jäsentä ja 12 varajäsentä suoraan vaalituloksen perusteella. Kunnalla on vaalissa kunnan asukaslukua (30.11.2020) vastaava äänimäärä. Mäntsälän kunnan äänimäärä on 20800.

Valtuuskuntaan valitaan lisäksi 9 jäsentä ja 9 varajäsentä tasauspaikoilta. Kuntaliiton valtuuston vaalilautakunta laskee ja jakaa tasauspaikat puolueiden kesken puolueiden ehdokaslistojen saamien valtakunnallisten äänimäärien perusteella. Tämän jälkeen määritellään mihin vaalipiiriin puolueen saama tasauspaikka menee. Lisäksi Ahvenanmaan maakunnasta valitaan yksi jäsen ja varajäsen.

Vaalipiirin kuntapäiväkokous on nimennyt ehdokaslistat. Kuntaliiton valtuuston vaalilautakunta on vahvistanut ehdokaslistat ja laatinut vaalipiireittäin ehdokaslistojen yhdistelmän. Uudenmaan vaalipiiriin ehdokaslistojen yhdistelmä lähetetään esityslistan oheismateriaalina / todetaan muu kunnan noudattama käytäntö.

Vaali on suljettu suhteellinen listavaali. Äänestyslippuun merkitään sen ehdokaslistan numero, jolle ääni annetaan. Kunnan äänestystulos lasketaan jakamalla kunnan asukasluku kokouksessa läsnä olevien valtuutettujen lukumäärällä ja kertomalla osamäärä ehdokaslistan saamalla äänimäärällä. Saadut ehdokaslistojen äänimäärät pyöristetään kokonaislukuun. Vastaavalla tavalla lasketaan ja pyöristetään kokonaislukuun tyhjät äänet.

Valtuuston sihteeri vie kunnan äänestystuloksen eli kunnasta ehdokaslistoille annetut asukasluvun ja valtuutettujen määrän mukaan lasketut äänimäärät Kuntaliiton sähköiseen äänestysjärjestelmään kuntakohtaisen linkin kautta.

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanvaltuusto toimittaa suljetuin lipuin Suomen Kuntaliiton valtuuskunnan vaalin, jossa äänen voi antaa Uudenmaan vaalipiiriin ehdokaslistojen yhdistelmässä olevalle ehdokaslistalle.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanhallitus	§ 318	08.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 143	15.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 158	13.12.2021

Kunnanvaltuusto 15.11.2021 § 143

Esitys: Valtuusto toimittaa Suomen Kuntaliiton valtuuskunnan vaalin.

Päätös: Valtuusto päätti yksimielisesti siirtää asian käsittelyn seuraavaan kokoukseen 13.12.2021.

Liite 1. Ehdokaslistojen yhdistelmä

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 158

Esitys: Valtuusto toimittaa Suomen Kuntaliiton valtuuskunnan vaalin.

Käsittely: Puheenjohtaja totesi, että pöytäkirjantarkastajat toimivat ääntenlaskijoina. Kokous keskeytettiin ääntenlaskun ajaksi.

Päätös: Vaalissa annettiin yhteensä 43 ääntä, tyhjiä 0, hylätty 1. Kunnan äänimäärä on 20 800. Se jakaantui seuraavasti:

	Äänimäärä	Äänet
Ehdokaslista nro 2 / KESK	12	5808
Ehdokaslista nro 3 / VAS	1	484
Ehdokaslista nro 4 / PS	8	3872
Ehdokaslista nro 5 / SDP	9	4356
Ehdokaslista nro 6 / VIHR	2	968
Ehdokaslista nro 7 / RKP	0	0
Ehdokaslista nro 8 / KD	1	484
Ehdokaslista nro 9 / KOK	9	4356
Hylätty	1	
Yhteensä	43	20 800 / 20328

Liite 1. Ehdokaslistojen yhdistelmä

Kunnanhallitus	§ 258	06.09.2021
Kunnanvaltuusto	§ 125	20.09.2021
Kunnanhallitus	§ 352	07.12.2021
Kunnanvaltuusto	§ 159	13.12.2021

Mäntsälän kuntastrategia 2022 - 2025

468/00.01.05/2021

Kunnanhallitus 06.09.2021 § 258

Kuntalain mukaisesti kuntastrategia on pakollinen ohjausväline. Lain tarkoituksena, on että strategian ohjaavuus sekä merkitys kunnan johtamisessa kasvaa. Kuntalain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti, uusi valtuusto aloittaessaan arvioi voimassa olevan strategian ja laatii uuden. Kuntien toimintaympäristö on muuttunut ja muuttumassa hyvin merkittävästi erityisesti hyvinvointialueiden myötä.

Mäntsälässä strategiatyö aloitettiin kevättalvella johtoryhmän työllä. Työn aikana on kerätty materiaalia ja palautetta strategian tueksi, myös hyödynnettäväksi jatkossa. Lisäksi edellisen valtuustokauden puolivälissä tehtyä arviointia ja muuta aineistoa on mahdollista ja syytäkin hyödyntää.

Kuntaliiton yhteenveto kuntastrategiasta:

"Strategialla tarkoitetaan päätöksiä ja toimintaa ohjaavaa johdonmukaista mallia, suunnitelmaa ja tietoisesti päätettyä toiminnan suuntaa, jonka avulla pyritään ennakoimaan tulevaisuutta ja lisäämään kunnan mahdollisuuksia selviytyä entistä enemmän epävarmuuksia sisältävässä toimintaympäristössä.

- Yksinkertaisimmillaan kuntastrategia ymmärretään kunnan toiminnan punaiseksi langaksi tai tieksi kohti haluttua tulevaisuutta.
- Kunnat toimivat jatkuvan ja yhä kiihtyvän muutoksen keskellä. Muutokseen on pystyttävä johdonmukaisesti varautumaan - strateginen johtaminen on muutosjohtamisen kulmakivi.

Kunta voi myös ennalta suunnitelluilla viisailta ratkaisuilla ja valinnoilla ohjata tulevaisuuden kehitystä. Kyse on toimintaympäristön uhkien varautumisesta ja mahdollisuuksiin tarttumisesta, omien heikkouksien tunnistamisesta ja vahvuuksien kehittämisestä.

- Mikäli kunnan strateginen johtaminen ei toimi, se päätty ajautumaan toteutuvassa muutoksessa ainoastaan sopeuttaen toimintaansa suhteessa muutokseen.

Tulevaisuussuuntautunut valtuusto tai valtuutettu ei vain reagoi syliinsä kaatuviin ongelmiin vaan ennakoii työssään tilanteita ja asioita.

Kunnan strategisessa johtamisessa pitäisi tästä huolimatta pystyä näkemään valtuustokautta pidemmälle, sillä monet kehityskulut ottavat aikaa. Kuntastrategian tulisi olla sellainen, johon tuleva päätöksenteko ja vuosibudjetit voidaan perustaa ja josta kunnan strategiset ohjelmat ja hankkeet voidaan johtaa. Hyvä strategia tulee osaksi kunnan arkityötä ja

Kunnanhallitus	§ 258	06.09.2021
Kunnanvaltuusto	§ 125	20.09.2021
Kunnanhallitus	§ 352	07.12.2021
Kunnanvaltuusto	§ 159	13.12.2021

---

antaa kestävän pohjan kunnassa tehtäville päätöksille."

Liitteessä ehdotus kunnan strategiatyön etenemisestä.

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus päättää strategiaprosessin käynnistämisestä liitteen mukaisesti. Asia saatetaan valtuustolle tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Liite 1. Johdatus kuntastrategian uudistamiseen ja aikataulu

Kunnanvaltuusto 20.09.2021 § 125

Esitys: Kunnanvaltuusto merkitsee strategiaprosessin käynnistämisen ja aikataulun tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Liite 1. Strategiatyön aikataulu

Kunnanhallitus 07.12.2021 § 352

Kunnan strategiaprosessia on valmisteltu syksyn ajan. Valmistelussa on hyödynnetty kuntalaiskyselyitä, henkilöstökyselyitä ja -tilaisuuksia sekä luottamushenkilöiden strategiatapaamisia.

Kunnanvaltuuston hyväksymä strategia luo pohjan palvelualueiden ja tytäryhtiöiden omalle tavoitteenasetannalle. Täytöönpano alkaa juoksevasti käyttösuunnitelmasta lähtien jatkuen ensi vuoden ohjelmissa. Tässä vaiheessa kunnan talousarvio ja taloussuunnitelma hyväksytään olemassaolevan strategian mukaisena.

Kunnan strategiassa on määritelty kunnan toiminnan arvot, joita ei aiemmin ole ollut. Strategiaan on määritelty arvojen lisäksi kunnan visio, päätavoitteet sekä avattu esimerkinomaisesti myös mittareita.

Kunnan strategia on lakisääteinen kunnan tulevaisuutta luotaava asiakirja. Sitä tulee arvioida ja päivittää säännöllisesti. Strategian onnistuminen testataan täytöönpanossa ja konkretisoidaan talousarviossa, käyttösuunnitelmissa ja poikkihallinnollisissa ohjelmissa (esim. asunto-ohjelma) sekä arvioinnin osalta osavuositarkastuksissa ja tilinpäätöksessä.

Strategia on laadittu tälle vastuultokaudelle ja vision tähtäimenä on ollut vuosi 2030.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanhallitus	§ 258	06.09.2021
Kunnanvaltuusto	§ 125	20.09.2021
Kunnanhallitus	§ 352	07.12.2021
Kunnanvaltuusto	§ 159	13.12.2021

Oheismateriaalina strategia ja kärkitavoitteet 2022-2025 -luonnos.

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle Mäntsälän kuntastrategian 2022-2025 hyväksymistä.

Päätös: Hyväksyttiin liitteen mukaisin täsmennyksin valtuustolle päätettäväksi..

Liite 1. Mäntsälän kuntastrategia 2022-2025

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 159

Esitys: Kunnanvaltuusto hyväksyy Mäntsälän kuntastrategian 2022-2025.

Käsittely: Ryhmäpuheenvuoron pitivät:
KESK Katri Manninen
KOK Matti Virpiaro
SDP Heli Hallikainen
VIHR Sanna Kopra
VAS Erkki Laukkanen
KD Susanna Koivula

Käsittelyn aikana Sanna Kopra esitti vihreiden valtuustoryhmän nimissä, että tulevassa mittariston jatkotyöstössä huomioidaan kunnan hiilineutraalisuustavoite 2035.

Käsittelyn aikana Katri Heinmurto teki esityksen, että "koulukiusaaminen" muutetaan strategiassa sanaksi kiusaaminen. Puheenjohtaja kysyi voidaanko muutos hyväksyä yksimielisesti ja näin päätettiin.

Päätös: Kunnanvaltuusto hyväksyi muutettuna liitteen mukaisen Mäntsälän kuntastrategian vuosille 2022-2025. Strategiassa sana koulukiusaaminen muutettiin sanaksi kiusaaminen. Strategian mittaristo on esimerkin omainen ja täydentyy myöhemmin jatkotyöstössä, jossa voidaan palata vihreiden valtuustoryhmän esitykseen, jonka mukaan tulevassa mittariston jatkotyöstössä huomioidaan kunnan hiilineutraalisuustavoite 2035.

Liite 1. Mäntsälän kuntastrategia 2022-2025

- Merkittiin, että Merja Vikman-Kanerva saapui Suvi Pirkolan tilalle kokoukseen tämän pykälän aikana klo 17.40.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanhallitus	§ 319	08.11.2021
Kunnanhallitus	§ 339	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 160	13.12.2021

Talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2023-2026

259/02.02.00/2021

Kunnanhallitus 08.11.2021 § 319

Tausta

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi).

Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntatalouden kehitys ja käyttötalous

Kansantalous näyttää toipuneen koronapandemiasta nopeasti. BKT:n odotetaan kasvavan 3,3 prosenttia vuonna 2021 ja jatkavan kasvuaan myös vuonna 2022, jolloin BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 %. Vuonna 2023 kasvu pienenee 1,4 %:iin.

Kuntatalouden toimintamenojen kasvun arvioidaan jatkuvan, mutta hidastuvan noin 3 prosenttiin koronavirustilanteen aiheuttamien välittömien kustannusten pienentyessä. Toimintamenoja lisäävät väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveystoimen kasvu, hallituksen päättämät tehtävien laajennukset, hoito- ja palveluvelka, kustannustason kasvu (peruspalvelujen hintaindeksi 2,5 % vuonna 2022) ja kunta-alan palkkaratkaisu vuonna 2022. Mäntsälän kunnan toimintamenojen kasvu arvioidaan olevan 3,9 %. Sosiaali- ja terveystoimen menot kasvavat Mäntsälässä 6 %.

Kuntatalouden tulojen ennustetaan laskevan jopa 5,5 %, johtuen mm. määräaikaisten tukitoimien päättymisestä. Mäntsälän kunnan toimintatulojen kasvu on 1,5 % muutettuun talousarvioon 2021 verrattuna johtuen mm. yksittäisestä yhdyskuntapalvelujen maksutuottoihin

Kunnanhallitus	§ 319	08.11.2021
Kunnanhallitus	§ 339	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 160	13.12.2021

---

arvioitavasta saatavasta.

Verotulojen kasvu koko maan tasolla jää n. 0,7 prosenttiin. Kasvua hidastaa mm. yhteisöveron määräaikaisen jako-osuuden korotuksen päätyminen ja kiinteistöverotulojen lasku vuoteen 2021 nähden (vuodelle 2021 kirjautui kertaluonteisesti vuoden 2020 verotilityksiä).

Mäntsälän kunnan verotuloarvio on 96,4 miljoonaa euroa, joka on 3,5 prosenttia vuoden 2021 muutettua talousarviota parempi. Kunnanjohtajan talousarvioesityksen verotulokertymä pohjautuu Kuntaliiton syyskuun verotuloennustekehikkoon. Verotuloarvio ei pidä sisällään korotuksia nykyisiin veroprosentteihin.

Valtionosuudet koko maan tasolla kasvavat 6,1 % mm. hallitusohjelman mukaisten tehtävien laajennusten, valtionosuuden tason korotuksen ja indeksitarkistusten vuoksi. Mäntsälässä valtionosuuksien korotus on hieman alempi, 4,0 % muutettuun talousarvioon verrattuna. Valtionosuudet kasvavat 1,3 miljoonaa euroa, ollen 34,3 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien ennuste perustuu Kuntaliiton ennusteeseen.

Kuntatalouden kehitysarvion perusteella vuosi 2022 näyttää kuntataloudessa vaikealta menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Koronaepidemiasta aiheutuvien lisäkustannusten arvioidaan vähitellen poistuvan, mutta on kuitenkin todennäköistä, että koronatautilanteesta aiheutuu lisäkustannuksia myös vuonna 2022. Valtion tukitoimet, kuten yhteisöveron korotettu jako-osuus ja valtionosuuslisäykset, näillä näkymin poistuvat. Tämän johdosta kuntatalouden arvioidaan heikentyvän vuonna 2022.

Kunnanjohtajan talousarvioesityksessä Mäntsälän kunnan toimintakate vuonna 2022 on -124 158 511 euroa ja vuosikate 7 838 158 euroa. Tilikauden alijäämä on 774 662 euroa.

Suunnitelmavuodet 2023-2026

Taloussuunnitelmakausilla toteutetaan historiallisen uudistus, kun sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastustoimi siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle. Muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia kunnan tehtäviin ja talouteen suunnitelmakausilla. Muutosten taloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida ennakoita, koska niihin vaikuttavat sekä koko maan toteutumat vuosilta 2021 ja 2022 ja kunnan tilinpäätösten toteutuma 2021-2022.

Sote-uudistuksen vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kuntien verotuloissa vuonna 2023, joten kuntatalous vahvistuu hetkellisesti.

Kuntatalousohjelman yhteydessä laadittujen kuntakohtaisten painelaskelmien perusteella talouden sopeutus paine on lähivuosina suuri kaikissa kuntakokoluokissa.

Strategiset tavoitteet ja Mäntsälä2026-ohjelma

Kunnanhallitus	§ 319	08.11.2021
Kunnanhallitus	§ 339	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 160	13.12.2021

Kunnanjohtajan talousarvioehdotukseen kunnan talousarviovuoden tavoitteita on päivitetty. Kunnan strategiaa ollaan päivittämässä vuoden 2021 aikana ja vuositavoitteet on laadittu vielä vanhan strategian mukaiselle pohjalle ottaen kuitenkin huomioon jo strategian valmisteluvaiheessa esitetyt nostot.

Talousarvio perustuu n. 0,5%:n väestönkasvulle. Talousarviossa vuoden 2022 väestömääräksi arvioidaan 20 977 henkeä.

Jo edellisen vuoden talousarvioon on liitetty, Mäntsälä2026 -ohjelma on talouden sopeuttamisohjelma, jolla pyritään toteuttamaan kunnan strategiaa. Mäntsälä2026-ohjelma käsittää 9,9 milj. euron sopeuttamistoimet vuoteen 2026 saakka. Tavoitteena on, että kunnan talouden tunnusluvut täyttävät terveen talouden tunnusmerkit, eikä kunta ole suunnitteluvuosien aikanaakaan vaarassa ajautua kriisikunnaksi. Ohjelmalla pyritään kääntämään kunnan vuosikatteiden kehitys kasvuun ja turvata investointien tulorahoitus kestäväälle pohjalle vuoteen 2026 mennessä.

Talousarvioon on suunniteltu käyttötalouden sopeuttamistoimia vuodelle n. 1 miljoonan euron edestä käyttötalouteen. Talousohjelman toteutumista tullaan seuraamaan kunnan osavuosikatsausten raportoinnin yhteydessä.

Investoinnit ja lainakanta

Bruttoinvestointien määrä on yhteensä 11,8 miljoonaa euroa, josta talonrakennus 5,7 miljoonaa euroa, kuntatekniikka 4,3 miljoonaa euroa, irtain 1,2 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen investointikohde vuonna 2022 on Päiväkoti Amandan uudisrakennus.

Kunnan lainakanta kasvaa tilinpäätösennusteesta 2021 3,6 miljoonaa euroa ollen yhteensä 102,4 milj. euroa, 4 883 € asukasta kohden.

Henkilöstömäärä

Kunnan henkilöstömäärä kunnanjohtajan talousarvioesityksessä on 733,8 henkilöä. Henkilöstömäärä kasvaa n. 6,1 henkilöllä.

Riskit talousarvioehdotuksessa

Kunnanjohtajan talousarvioehdotukseen sisältyy merkittävää epävarmuutta etenkin sosiaali- ja terveystalouden menokehityksen osalta. Koronaviruspandemian kehittymistä ja vaikutuksia vuodelle 2022 on vaikea arvioida.

Hallitusohjelmassa olevat päätökset kuntien laajentuvista tehtävistä nostavat kuntien menoja. Laajentamisen kustannuksiin on luvattu kunnille täysi rahoitus, mutta julkisen talouden heikentyminen lisää kompensatioiden epävarmuutta.

Kunnanhallitus	§ 319	08.11.2021
Kunnanhallitus	§ 339	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 160	13.12.2021

Kunta-alan työehtosopimukset ovat voimassa helmikuun 2022 loppuun asti. Kunta-alan palkkaratkaisulla on merkittävä vaikutus kunnan talouteen.

Kunnan kiinteistöjen korjausvelka ja vahinkotilanteet saattavat luoda äkillisen tarpeen korjauskustannuksille. Taseessa olevien kiinteistöjen arvoja tulisi tarkastella vuosittain sen varmistamiseksi, että kiinteistöjen arvot vastaavat taloudellista poistoaikaa.

Sote-uudistuksen vaikutus suunnitelmavuosien talouteen on vielä hyvin epävarma ja suunnitelmavuosien laskelmat ovatkin vielä hyvin alustavia.

(Valmistelija:
talousjohtaja Riitta Samola, riitta.samola@mantsala.fi)

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus aloittaa vuoden 2022 talousarvion ja 2023-2026 taloussuunnitelman käsittelyn.

Käsittely: Talousjohtaja Riitta Samolaa sekä palvelualueen johtajia kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Päätös: Talousarvion käsittelyä jatketaan 22.11. kunnanhallituksen kokouksessa.

Liite 1. Talousarvio ja -suunnitelma 2022-2026

Kunnanhallitus 22.11.2021 § 339

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus jatkaa vuoden 2022 talousarvion ja 2022-2026 taloussuunnitelman käsittelyä.
Kunnanhallitus oikeuttaa talousjohtajan tekemään tarvittaessa talousarviokirjaan teknisiä muutoksia ennen valtuustokäsittelyä.

Käsittely: Talousjohtaja Riitta Samolaa kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Asiasta käytiin yleiskeskustelu.

Puheenjohtaja määräsi tauon klo 19.08 - 19.17.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut käyttötalous

Katri Manninen teki Keskustan ryhmän nimissä muutosesityksen: Kotihoidon kuntalisän osalta palataan siihen, miten lisää maksettiin ennen viimeisintä lakkauttamista. Alle 3-v. maksetaan 150 € yhdestä lapsesta, ei sisaruslisiä. Lisän maksamisessa ei rajata muiden sisarusten hoitomuotoa. Kustannusvaikutus käyttötalouden lisäys + 300 000 euroa.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanhallitus	§ 319	08.11.2021
Kunnanhallitus	§ 339	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 160	13.12.2021

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu muutosesitys ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä, joka hyväksyttiin. Kunnanhallituksen pohjaesitys on JAA, Keskustan ryhmän muutosesitys on EI.

Äänestys:

Kunnanhallitus JAA 4 (Särkijärvi, Leino, Hallikainen, Kokko)
Keskusten ryhmä EI 4 (Laakso, Lampi, Havula, Manninen)

Puheenjohtajan äänen ratkaistaessa muutosesitys hyväksyttiin.

Henkilöstösuunnitelma

Eero Kokko teki seuraavan muutosesityksen, jota Teemu Laakso kannatti:

Kunnan henkilöstömääränä pidetään 728 eli henkilöstösuunnitelman lisäyksiä ei hyväksytä.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu muutosesitys ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä, joka hyväksyttiin. Kunnanhallituksen pohjaesitys on JAA, Eero Kokon muutosesitys on EI.

Äänestys:

Kunnanhallitus JAA 5 (Havula, Manninen, Hallikainen, Leino, Särkijärvi)
Eero Kokko EI 3 (Kokko, Laakso, Lampi)

Puheenjohtaja totesi pohjaesityksen tultua hyväksytyksi.

Seuraavat tekstimuutokset hyväksyttiin yksimielisesti:

s. 21: Tulevina vuosina täytyy huomioida Mäntsälä 2026 -ohjelman tavoitteet henkilöstömäärän vähentämisestä ja nämä tavoitteet tulee toteutua.

s. 31 ja 83: Kalustehankinnoissa hyödynnetään ensisijaisesti vanhoja kalusteita.

s. 85 : Energiasäästötoimenpiteiden investointeihin kohtaan: "Matkahuollon ilmalämpöpumpun investointi" vaihdetaan investoinnin nimikkeeksi "Matkahuollon rakennuksen energiatehokkuuden parantaminen".

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi esittelytekstin mukaisin muutoksin talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen 2022-2026 valtuuston päätettäväksi.

Liite 1. Talousarvio ja -suunnitelma 2022-2026

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 160

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanhallitus	§ 319	08.11.2021
Kunnanhallitus	§ 339	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 160	13.12.2021

Esitys: Kunnanvaltuusto hyväksyy liitteenä olevan talousarvion ja -suunnitelman 2022-2026.

Kunnanvaltuusto oikeuttaa hallintopalvelujen talousyksikön tekemään asiakirjaan teknisuonteisia korjauksia.

Käsittely: Ryhmäpuheenvuoron pitivät:

KESK Katri Manninen
KOK Matti Virpiaro
SDP Heli Hallikainen
PS Satu Lampi
VAS Erkki Laukkanen
KD Susanna Koivula

Puheenjohtaja määräsi tauon 19.07-19.18.

Käsittelyn aikana Erkki Laukkanen teki Vasemmistoliiton nimissä esityksen, että kotihoidon kuntalisä poistetaan talousarviosta. Matti Virpiaro kannatti tehtyä esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty kannatettu muutosesitys, asiasta on äänestettävä. Äänestystavaksi ehdotettiin nimenhuutoäänestystä, joka hyväksyttiin. Äänestyksessä kunnanhallituksen pohjaesitys on JAA, Laukkanen muutosesitys on EI.

Äänestys:

JAA 28
EI 15

Puheenjohtaja totesi pohjaesityksen voittaneen.

Päätös: Kunnanvaltuusto hyväksyi liitteenä olevan talousarvion ja -suunnitelman 2022-2026.

Kunnanvaltuusto oikeutti hallintopalvelujen talousyksikön tekemään asiakirjaan teknisuonteisia korjauksia.

Liite 1. Talousarvio ja -suunnitelma 2022-2026
Liite 2. Äänestysluettelo

Kunnanhallitus	§ 351	07.12.2021
Kunnanvaltuusto	§ 161	13.12.2021

Talousarviomuutokset vuoden 2021 talousarvioon

74/02.02.00/2020

Kunnanhallitus 07.12.2021 § 351

Harkinnanvarainen valtionosuus

Valtioneuvosto on valtiovarainministeriön esityksestä 25.11.2021 päättänyt myöntää Mäntsälän kunnalle harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta yhteensä 1,55 miljoonaa euroa. Valtionosuuden korotusta haki 82 kuntaa, joista 30 kuntaa sai tukea yhteensä 30 miljoonaa euroa.

Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen tarvearviointi on perustunut pääosin kunnan hakemuksesta ja tilinpäätöksistä saataviin tietoihin kunnan taloudellisesta tilasta. Lisäksi arvioinnissa on huomioitu paikallisina erityisolosuhteina muun muassa valtionosuuksien ja veropohjan taloudellisesti merkittävät muutokset, jotka kohdistuvat erityisesti vuodelle 2021.

Valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt suunnitelman taloutensa tasapainottamiseksi. Suunnitelma tuli liittää hakemukseen. Valtionapuviranomainen voi asettaa korotuksen myöntämiselle ja käytölle myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja.

Korotus on tarkoitettu osaksi kunnan omia talouden tervehdyttämistoimia, joihin kunnan on syytä varautua korotuksesta riippumatta. Korotus ei saa aiheuttaa vastaavan suuruista lisäystä kunnan omassa päätäntävallassa oleviin menoihin.

Saadun valtionosuuden mukaisesti esitetään valtionosuuksien lisäystä 1 550 000 euroa talousarvioon.

Liite 1 Valtiovarainministeriön päätös kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen myöntämisestä vuonna 2021

Liite 2 Päätös saajakunnista

Keski-Uudenmaan sotekuntayhtymän (myöh. Keusoten) maksuosuuden muutos

Keusoten talousarviomuutosesitys käsitellään Keusoten yhtymähallituksessa 7.12 ja yhtymävaltuustossa 16.12.2021. Keusotesta on saatu talousarviomuutosesityksen mukaiset maksuosuudet kunnittain. Mäntsälän kunnan osalta arvioitu oman toiminnan ylitys on 2,4 miljoonaa euroa ja erikoissairaanhoidon alitus 0,26 miljoonaa euroa.

Kunnanhallitus	§ 351	07.12.2021
Kunnanvaltuusto	§ 161	13.12.2021

	MÄNTSÄLÄ			
	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	MUUTOS
OMAN TOIMINNAN TIETOPAKETIT	-43 438 628	-40 025 507	-42 459 229	-2 433 722
				6,1 %
				-2,3 %
ERIKOISSAIRAANHOIDON TIETOPAKETIT	-23 700 645	-27 025 675	-26 764 410	261 265
				-1,0 %
				12,9 %
YHTEENSÄ	-67 139 272	-67 051 183	-69 223 639	-2 172 456

Oman toiminnan ylitykseen vaikuttaa Keusoten laskema arvio vuodelle 2021 saatavista koronatuista. Keusoten laskelman mukaisesti Mäntsälän arvioitu osuus koronatuista olisi yhteensä n. 5 miljoonaa euroa. Lopulliset koronatuot vuodelle 2021 selviävät vasta, kun Keusoten tilinpäätös valmistuu. Tukipäätökset tehdään kevään 2022 aikana.

Lisäksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin hallitus on 29.11.2021 § 28 on esittänyt HUS:in valtuustolle vuoden 2019 tilinpäätöksessä olevan alijäämän kattamista jo vuoden 2021 tilinpäätöksessä. HUS-kuntayhtymän vuodelta 2019 kertynyt alijäämä on 15 021 835,32 euroa. Keski-uudenmaan sotekuntayhtymästä esitetyn arvion mukaan Keusoten osuus alijäämästä on 1 928 489 euroa, josta Mäntsälän kunnan osuus olisi 200 777 euroa.

Luvut saattavat täsmentyä vielä myöhemmässä vaiheessa, mutta näiden tietojen perusteella esitetään talousarviomuutosta (= menojen lisäystä) vuoden 2021 Sosiaali- ja terveystalouden tulosalueen toimintamenoihin yhteensä 2,4 miljoonaa euroa.

(Valmistelija:
talousjohtaja Riitta Samola, riitta.samola@mantsala.fi)

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle seuraavat muutokset vuoden 2021 talousarvioon:

1. lisätään 1 550 000 euroa valtionosuuksiin
2. lisätään 2 400 000 euroa Sosiaali- ja terveystalouden tulosalueen toimintamenoihin.

Muutosten kokonaisvaikutus talousarvion tilikauden yli-/alijäämään on -850 000 euroa.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Liite 1. Valtiovarainministeriön päätös kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen myöntäminen vuonna 2021

Liite 2. Päätös saajakunnista, Valtiovarainministeriön päätös kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen myöntäminen vuonna 2021

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanhallitus	§ 351	07.12.2021
Kunnanvaltuusto	§ 161	13.12.2021

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 161

Esitys: Kunnanvaltuusto hyväksyy seuraavat muutokset vuoden 2021 talousarvioon:

1. lisätään 1 550 000 euroa valtionosuuksiin
2. lisätään 2 400 000 euroa Sosiaali- ja terveystalouden tulosalueen toimintamenoihin.

Muutosten kokonaisvaikutus talousarvion tilikauden yli-/alijäämään on -850 000 euroa.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan. Lisättiin, että Keusoten budjetointiin liittyen Erkki Laukkanen jättää kirjallisen kysymyksen kunnanhallitukselle ja kysymys liitetään pöytäkirjaan.

Liite 1. Valtiovarainministeriön päätös kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen myöntäminen vuonna 2021

Liite 2. Päätös saajakunnista, Valtiovarainministeriön päätös kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen myöntäminen vuonna 2021

Liite 3. Kirjallinen kysymys Keusoten alibudjetoinnista

- Merkittiin, että nuorisovaltuuston edustaja Miro Etula poistui kokouksesta tämän pykälän aikana klo 20.09.

Kunnanvaltuusto	§ 147	15.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 162	13.12.2021

Sidonnaisuuksien ilmoittaminen

4/00/2019

Tarkastuslautakunta 2021-2025 13.10.2021 § 20

Kuntalain 84 §:n mukaan kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muista sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka kuntalain §:n 121 mukaisesti valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Ehdotus: Käydään läpi sidonnaisuusilmoitukset. Merkitään tiedoksi ja saatetaan sidonnaisuusilmoitukset valtuuston tiedoksi.

Päätös: Käytiin läpi sidonnaisuusilmoitukset. Merkittiin ne tiedoksi ja saatetaan sidonnaisuusilmoitukset valtuuston tiedoksi.

Kunnanvaltuusto 15.11.2021 § 147

Esitys: Kunnanvaltuusto merkitsee sidonnaisuusilmoitukset 2021 tiedoksi.

Päätös: Valtuusto merkitsi sidonnaisuusilmoitukset 2021 tiedoksi. Lisäksi todettiin, että tarkastuslautakunta täydentää sidonnaisuusilmoituksia seuraavassa kokouksessa ja täydennykset tuodaan valtuustolle tiedoksi 13.12.2021 kokoukseen.

Liite 1. Sidonnaisuusilmoitukset 2021

Tarkastuslautakunta 2021-2025 8.12.2021 § 36

Kuntalain 84 §:n mukaan kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muista sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka kuntalain §:n 121 mukaisesti valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 147	15.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 162	13.12.2021

Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Ehdotus: Sidonnaisuusilmoituksiin on tullut muutoksia sen jälkeen kun ne on annettu tiedoksi Valtuustolle 15.11.2021 kokouksessa. Muutokset on merkitty listaukseen punaisella ja annetaan tiedoksi valtuuston seuraavaan kokoukseen.

Päätös: Sidonnaisuusilmoituksiin on tullut muutoksia sen jälkeen, kun ne on annettu tiedoksi Valtuustolle 15.11.2021 kokouksessa. Muutokset on merkitty listaukseen punaisella ja annetaan tiedoksi valtuuston seuraavaan kokoukseen.

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 162

Esitys: Päätösesitys annetaan kokouksessa tarkastuslautakunnan 8.12.2021 kokouksen jälkeen.

Päätös: Hyväksyttiin liitteen mukaisena ja todettiin, että myöhään tulleiden täydennysten takia tarkastuslautakunta täydentää sidonnaisuusilmoituksia ja täydennykset tuodaan valtuustolle tiedoksi seuraavassa kokouksessa.

Liite 1. Sidonnaisuusilmoitukset 2021

Kunnanvaltuusto	§ 28	22.03.2021
Kunnanhallitus	§ 91	19.04.2021
Kunnanhallitus	§ 298	18.10.2021
Kunnanvaltuusto	§ 163	13.12.2021

Valtuustoaloite Sukupuoliystävällinen kunta -aloite

156/00.02.00/2021

Kunnanvaltuusto 22.03.2021 § 28

Susanna Koivula ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 22.3.2021:

"Sukupuoliystävällinen kunta -aloite

Aloite pyrkii siihen, että

1) Mäntsälän kunnan kaikissa kysely- ja ilmoittautumislomakkeissa on jatkossa kaksi sukupuolivaihtoehtoa: nainen ja mies. Suomen lainsäädäntö tunnustaa nämä kaksi sukupuolta. Tarvittaessa vastaajalle voidaan antaa myös vaihtoehto "en halua kertoa", mikäli sukupuolta koskevaa tietoa ei tarvita.

Sukupuoli tarkoittaa ihmisen kehosta todennettavaa ominaisuutta, ei henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan (sukupuoli-identiteetti).

2) Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa ei tule käyttää monitulkintaista ja epätarkkaa käsitettä "sukupuolen moninaisuus", ei myöskään aatteellista käsitettä "muunsukupuolisuus".
Varhaiskasvatuksessa, peruskoulussa ja lukiossa tulee tukea tyttöjen kasvua naisiksi ja poikien kasvua miehiksi. Lasten ja nuorten todellisuuskäsitystä ei tule horjuttaa aatteellisella sukupuolikäsityksellä.

Erityisesti tytöt tarvitsevat kasvurauhaa, sillä nuorten tyttöjen hakeutuminen sukupuoli-identiteetin tutkimuksiin on noussut muutamien viimeisten vuosien aikana räjähdysmäisesti.

Aloitteessa ei kannateta sukupuoleen liittyviä stereotyyppioita. Pojat saavat jatkossakin pukeutua pinkkiin, ja tytöt harrastaa potkunyrkkeilyä. Sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää ei pidä sallia. Syrjintää ei ole kuitenkaan pitäyttyä biologia-perustaiseen sukupuolikäsitykseen. Mäntsälän kunnan tulee edistää tietoon perustuvaan sukupuolikäsitystä ihmisestä naissukupuolisena ja miessukupuolisena henkilönä.

Aloitteen allekirjoittajat

Susanna Koivula"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 28	22.03.2021
Kunnanhallitus	§ 91	19.04.2021
Kunnanhallitus	§ 298	18.10.2021
Kunnanvaltuusto	§ 163	13.12.2021

Kunnanhallitus 19.04.2021 § 91

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen konsernipalvelujen valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus 18.10.2021 § 298

Hallintopalvelujen vastaus aloitteeseen:

Ihmiset ovat sukupuoli-identiteetiltään ja sukupuolen ilmaisultaan moninaisia, eivätkä kaikki ole sukupuoleltaan yksiselitteisesti naisia tai miehiä. Sukupuolivähemmistöihin kuuluvat transihmiset, kuten transsukupuoliset, muunsukupuoliset (transgenderit) ja transvestiitit sekä intersukupuoliset henkilöt.

Sukupuolivähemmistöt sekoitetaan edelleen usein virheellisesti seksuaalivähemmistöihin. Syrjintä seksuaalisen suuntautumisen perusteella on kielletty yhdenvertaisuuslaissa.

Tasa-arvolaki kieltää syrjinnän sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella. Laissa on myös veloitettu viranomaiset, koulutuksen järjestäjät ja työnantajat ennaltaehkäisemään syrjintää. Lain säännökset sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvasta syrjinnästä tulivat tasa-arvolakiin erityisesti juuri sukupuolivähemmistöihin kuuluvien ihmisten syrjintäsuojan täsmentämiseksi ja laajentamiseksi. Säännökset koskevat kuitenkin yhteisesti kaikkia eivätkä vain sukupuolivähemmistöihin kuuluvia.

Tasa-arvolaisissa 6 c § todetaan, että työnantajien, oppilaitosten ja viranomaisten tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Velvoite koskee lähtökohtaisesti kunnan järjestämiä palveluja kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveystalvveluja tai liikuntapalveluja. Syrjinnän ennaltaehkäisemiseksi julkisten palvelujen tarjonnassa tulee ottaa huomioon se, että palvelu on järjestetty myös sukupuolivähemmistöön kuuluvia ajatellen.

Jokaisen kunnan työntekijän on hyvä tuntea perusasiat sukupuolen moninaisuudesta ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien kokemasta syrjinnästä. Näin varmistetaan, että kunnassa osataan puuttua syrjintään ja ennaltaehkäistä sitä.

Kunnan palveluiden tasa-arvon edistämistä tehdään toiminnallisen

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 28	22.03.2021
Kunnanhallitus	§ 91	19.04.2021
Kunnanhallitus	§ 298	18.10.2021
Kunnanvaltuusto	§ 163	13.12.2021

---

tasa-arvon edistämiseksi. Tavoitteena on siirtyä sukupuolineutraalista tai jopa sukupuolisokeasta toimintatavasta miesten ja naisten erot ja erilaiset tarpeet sekä sukupuolen moninaisuuden huomioivaan ja tasa-arvoa edistävään toimintatapaan.

Liitteenä tasa-arvolaki, viranomaiset ja sukupuolen moninaisuus

(Valmistelija:
henkilöstöjohtaja Juha Tynjä, juha.tynja@mantsala.fi)

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus toteaa esittelytekstin mukaisen vastauksen aloitteeseen ja toteaa sen loppuun käsitellyksi. Aloitteen käsittely saatetaan kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Liite 1. Tasa-arvolaki, viranomaiset ja sukupuolen moninaisuus

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 163

Esitys: Kunnanvaltuusto merkitsee aloitteen käsittelyn tiedoksi.

Käsittely: Käsittelyn aikana Susanna Koivula teki esityksen, että aloite palautetetaan hyvinvointilautakunnan käsittelyyn. Palautusesitys raukesi kannattamattomana.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Liite 1. Tasa-arvolaki, viranomaiset ja sukupuolen moninaisuus

Kunnanvaltuusto	§ 10	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 33	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 36	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 306	01.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 164	13.12.2021

Valtuustoaloite: Kouluille yhtenäiset toimintamallit kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden hoitoon

70/00.02.00/2021

Kunnanvaltuusto 08.02.2021 § 10

Kokoomuksen valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 8.2.2021:

"Valtuustoaloite: Kouluille yhtenäiset toimintamallit kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden hoitoon.

Lasten ja nuorten pahoinvointi on lisääntynyt ja siihen on monia syitä. Yhtenä lasten ja nuorten pahoinvoinnin syynä on koulukiusaaminen. Kiusaaminen on sitkeä ja vakava ongelma, joka pesii edelleenkin yhteiskunnassamme ja myös omassa kunnassamme sekä kouluyhteisöissä. Meidän onkin tehtävä lannistumattomasti työtä kiusaamista vastaan, sillä pahimmillaan kiusaaminen voi jättää jälkeensä koko elämän mittaisia, syviä vaurioita. On myös muistettava, että kiusaaminen ei jätä jälkeä vain uhriin vaan myös kiusaajaan.

Kiusaaminen muuttaa ilmiönä jatkuvasti muotoaan ja kehittyä, ja silloin myös kiusaamisen ehkäisy ja kiusaamistilanteiden hoitamisen on kehityttävä. Kouluissa on omat ohjeensa ja toimintatapansa kiusaamistilanteiden hoitamiseen. Mäntsälässä nämä käytännöt eivät ole yhtenäisiä. Se tarkoittaa sitä, että yhdessä koulussa käytännöt toimivat, toisessa eivät. Tässä piilee myös merkittävä yhdenvertaisuusongelma.

Tarkoituksenmukaista on alkaa puhumaan kouluissa tapahtuneista lainvastaisista teoista, jotka täyttävät rikoksen tunnusmerkistön kiusaamisen sijaan, koska se ei kerro teon vakavuudesta mitään. Sen alle voi mennä teot toisen oppilaan lyijykynän katkaisemisesta törkeään pahoinpitelyyn. Asioista on puhuttava niiden oikeilla nimillä. Tekoihin on puututtava ja reagoitava viipymättä sekä tehty toimenpiteet dokumentoitava.

Kiusaamiskäytäntöjen hoitamiseen pitää kunnassamme olla selvät toimintamallit ja myös selvä, vastuullinen taho, joka vastaa toiminnasta ja sen aktiivisesta kehittämisestä. Kiusaamistilanteiden hoitamiseen pitää ottaa paremmin mukaan eri yhteistyötahoja. Kuntaorganisaatiossakin on toimintoja ja toimijoita, joita voidaan käyttää menestyksellä kiusaamistilanteiden hoitamiseen, mutta niitä ei hyödynnetä. Sovittelutoimi on hyvä esimerkki toiminnoista, joita ei kiusaamistapausten hoidossa käytetä riittävän tehokkaasti hyväksi.

Aloite on kustannusneutraali. Sen toteuttaminen ei vaadi uusien toimijoiden tai resurssien palkkausta eikä lisäystä. Suunnittelutyö voidaan tehdä moniammatillisesti eri toimijoiden kanssa yhteistyössä.

Kunnanvaltuusto	§ 10	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 33	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 36	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 306	01.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 164	13.12.2021

Käytännössä mitään uutta ei tarvitse keksiä, sillä hyviä, toimivia käyttöjä ja malleja on jo olemassa, on vain rakennettava toimiva kokonaisuus. Loistava esimerkki tällaisesta selkeästä toimintamallista löytyy Etelä-Karjalasta. Käytäntöjen jalkauttaminen kouluihin voidaan toteuttaa työpaikkakoulutusten yhteydessä.

Mäntsälän on tehtävä tarvittavat toimenpiteet, jotta kunnassamme koulu on jokaiselle lapselle turvallinen paikka ja Mäntsälä on paras paikka lapselle. Meillä on täydet mahdollisuudet tuo tavoite saavuttaa, jos vain teemme tarvittavat ja oikeat toimenpiteet. Meillä on mahdollisuus nousta tätä kautta kunnaksi, jossa kiusaamista vastaan tehdään nykyistä vielä aktiivisemmin ja tehokkaammin töitä. Se olisi puolestaan varsin väkevä veto- ja pitovoimatekijä.

1. Kokoomuksen valtuustoryhmä ja me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Mäntsälän kunta yhtenäistää kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden hoitamiseen liittyvät toimintamallit ja käytännöt.

2. Esitämme myös, että Mäntsälän kunta nimittää vastuullisen tahon, jonka tehtävänä on aktiivisesti kehittää kiusaamisen ehkäisemiseen liittyviä toimintatapoja, ja joka valvoo toimintaa sekä suunnitelmien ja käytäntöjen toteuttamista Mäntsälän kouluissa.

Mäntsälässä 8.2.2021

Kokoomuksen valtuustoryhmä"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 22.02.2021 § 33

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen kasvatus- ja sivistyslautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Sivistyslautakunta 12.10.2021 § 36

Perusopetuslain 29 §:n mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetussuunnitelman perusteiden (2014, 79) mukaan siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 10	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 33	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 36	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 306	01.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 164	13.12.2021

---

turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa.

Koulussa tapahtuvaa kiusaamista luonnehtii usein se, että kiusaaminen ei ole tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden välistä nahistelua vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön. Yksittäinen riita tai konflikti ei ole kiusaamista. Kiusaajalla tai kiusaajilla on enemmän valtaa. Kiusaaja on usein kiusaamisen kohdetta vanhempi, vahvempi, isompi tai ulospäin suuntautuneempi. Mll:n mukaan kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, seurasta pois sulkemista, ilkeitä puheita – mitä tahansa sellaista, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Kiusaaminen merkitsee usein uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. (www.mll.fi)

Kiusaaminen käsitteenä on epämääräinen ja vähättelevä. Kiusaamista ei ole laissa määritelty. Joskus kiusaaminen on rikos ja siitä pitää tehdä rikosilmoitus poliisille. Kiusaamiseen liittyviä rikosnimikkeitä voivat olla pahoinpitely, kunnianloukkaus, yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen tai laiton uhkaus.
(<https://poliisi.fi/koulukiusaaminen-voi-olla-rikos>)

Lapsen ja nuoren kasvuun, sosiaalisiin suhteisiin ja niiden ylläpitämiseen kuuluu haasteita. Ne ovat myös taitoja, joita tulee harjoitella. Tätä tehtävää on määritelty kouluille opetussuunnitelmien kautta. Lapsen ja nuoren tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua, terveellisen ja turvallisen kasvuympäristön tukemista ja sosiaalisten taitojen kehittymisen tukemista tapahtuu lisäksi kodeissa, harrastuksissa ja muussa vapaa-ajalla. Meidän jokaisen tulee nähdä oma roolimme lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen tukemisessa. Me kaikki tarvitsemme siinä työssä tukea ja yhteistyötä.

Opetuspalveluiden tavoitteena (Kunnanvaltuusto 16.11.2020 § 80) on kehittää koulukohtaisia, hyvinvointia ja kiusaamisen vastaista toimintaa edistäviä menetelmiä yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Kaikille kouluille yhteisen toimenpideohjelman tavoitteena on yhtenäistää kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemisen ja siihen puuttumisen työtä ja vaikuttavuutta. Toimenpideohjelman tavoitteena on lisäksi tukea käytössä olevien toimintatapojen ja sidosryhmäyhteistyön kehittämistyötä.

(Valmistelija / lisätietoja: opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti [janne.makinen\(@\)mantsala.fi](mailto:janne.makinen(@)mantsala.fi) / vt. varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Korhonen, sähköposti [tiina.j.korhonen\(@\)mantsala.fi](mailto:tiina.j.korhonen(@)mantsala.fi) / vt.vapaa-aikapäällikkö Vuokko Leirimaa, sähköposti [vuokko.leirimaa\(@\)mantsala.fi](mailto:vuokko.leirimaa(@)mantsala.fi))

Palvelualuejohtajan päätösesitys:

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä esittelytekstin mukaisen selvityksen

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 10	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 33	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 36	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 306	01.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 164	13.12.2021

---

aloitteen johdosta ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää katsoa kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteen 8.2.2021 §10 tulleen käsitellyksi.

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä aloitteen vastauksen yhteydessä valmistellun toimenpideohjelman kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi 2021.

Päätös: Sivistyslautakunta päätti hyväksyä esityksen.

Liite 1. Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi 2021

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 306

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi sivistyslautakunnan 12.10.2021 päätöksen liittyen valtuustoaloitteeseen: Kouluille yhtenäiset toimintamallit kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden hoitoon. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Käsittely: Sivistysjohtaja Timo Ahvoa ja opetuspäällikkö Janne Mäkistä kuultiin asiantuntijoina pykälän yhteydessä.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Liite 1. Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi 2021

– Merkittiin, että Pihla Keto-Huovinen poistui kokouksesta tämän pykälän aikana klo 18.47

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 164

Esitys: Kunnanvaltuusto merkitsee aloitteen käsittelyn tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 10	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 33	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 36	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 306	01.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 164	13.12.2021

Liite 1. Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi 2021

Kunnanvaltuusto	§ 58	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 160	07.06.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 22	14.09.2021
Kunnanhallitus	§ 320	08.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 165	13.12.2021

Valtuustoaloite niittyjen perustamisesta Mäntsälään

Kunnanvaltuusto 24.05.2021 § 58

Vihreiden valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 24.5.2021:

"Valtuustoaloite niittyjen perustamisesta Mäntsälään

Pölyttäjille soveltuvista elinympäristöistä huolehtiminen saattaa äkkiseltään kuulostaa pieneltä, jopa vähäpätöiseltä asialta, mutta sitä se ei ole. Pölyttäjät ovat äärimmäisen tärkeitä niin luonnon monimuotoisuuden kuin ihmisten ruoantuotannon kannalta katsottuna. Lähes 90 prosenttia maapallon kukkivista kasveista ja 75 prosenttia viljelykasveista on riippuvaisia pölyttäjistä.

Pölyttäjähönteisten määrä on vähentynyt viime vuosikymmeninä ja tällä hetkellä sukupuutto uhkaa noin 40 % pölyttäjähönteisistä. Käynnissä oleva pölyttäjäkato voi tulevaisuudessa uhata ruokaturvallisuuttamme sekä koko ekosysteemiä, sillä hönteisillä on tärkeä rooli myös osana ravintoketjua. Suurimpia syitä pölyttäjäkadolle on hönteisten elinympäristöjen katoaminen, hönteismyrkyt, vieraslajit ja ilmastonmuutos. Pölyttäjien elinympäristöt, kedot ja kukkaniityt, ovat niin ikään kadonneet maisemasta viime vuosikymmenien saatossa ja kuuluvat tällä hetkellä uhanalaisten luontotyyppien joukkoon Suomessa.

Kunta ylläpitää varsin merkittävää määrää viheralueita. Kukkaniityt ja -kedot paitsi palvelevat kuntalaisten virkistyskäyttöä, myös toimivat pölyttäjille luontaisena elinympäristönä. Pientenkin kukkaniittyjen avulla voimme ylläpitää luonnon monimuotoisuutta ja tarjota arvokkaita elinympäristöjä pölyttäjille sekä samalla tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia nauttia kukkaloistosta. Oikein kohdennetulla suunnittelulla voidaan mahdollisesti saavuttaa myös säästöjä kunnan viheralueiden hoitokustannuksissa, kun säännöllisen nurmikonleikkuun sijaan riittää muutama niitto kasvukauden aikana. Auringonkukkapelto on jo vuosien ajan ilahduttanut niin mäntsäläläisiä kuin ohikulkijoitakin, mutta monilajinen kukkaniitty olisi pölyttäjien ja luonnon monimuotoisuuden kannalta vielä parempi ratkaisu.

Vihreiden valtuustoryhmä esittää, että Mäntsälän kunta perustaa kukkaniittyjä ja -ketoja niin pölyttäjähönteisiä kuin kuntalaisiakin ilahduttamaan. Mallia voi ottaa esimerkiksi Tuusulasta ja Lappeenrannasta, joissa molemmissa on tunnistettu kaupunkiniittyjen arvo ja tehty jo vuosien ajan töitä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Mäntsälässä, 24.5.2021

Tuuli Särkijärvi"

Kunnanvaltuusto	§ 58	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 160	07.06.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 22	14.09.2021
Kunnanhallitus	§ 320	08.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 165	13.12.2021

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 07.06.2021 § 160

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen tekniselle lautakunnalle valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tekninen ja elinvoimalautakunta 14.09.2021 § 22

Mäntsälän kunnan Tekninen ja Elinvoimapalveluille on jätetty valtuustoaloite niittyjen perustamisesta Mäntsälään. Aloitteen tekijät esittävät, että Mäntsälän kunta perustaa kukkaniittyjä ja -ketoja niin pölyttäjähönteisiä kuin kuntalaisiakin ilahduttamaan.

Palvelualue suunnittelee sekä ylläpitää kaava-alueiden sisällä olevia viheralueita. Kyseiset alueet ovat ns. rakennettuja viheralueita, eli edustusviheralueet (A1), käyttöviheralueet (A2) sekä käyttö- ja suojaviheralueet (A3) joiden hoito on määritelty kansallisesti Viherympäristöliiton hoitoluokituksessa. Mäntsälän kunnalla on tälläkin hetkellä A3 luokan "niittyjä", jotka hoitoniitetään parikertaa vuodessa. Tietyt alueet on pidettävä A2 luokan tasoisina, jolla pyritään pitämään kyseinen alue siistinä ja punkeista sekä käärmeistä vapaina. Uusia kaava-alueita mietittäessä alueille varataan tietty määrä viheralueita, joihin tarpeen mukaan suunnitellaan eri hoitoluokissa olevia alueita. Näin taataan monimuotoisten viheralueiden olemassaolo. Palvelualue pyrkii jatkossa lisäämään mahdollisuuksien mukaan A3-luokan alueiden määrää

Valmistelija / lisätietoja:

kuntatekniikan päällikkö Jyrki Mäklin, jyrki.maklin@mantsala.fi
viheraluemestari Sari Parjanen, sari.parjanen@mantsala.fi

Palvelualuejohtajan päätösesitys

Tekninen ja elinvoimalautakunta pitää aloitetta lähtökohtaisesti hyvänä ja esittää jatkossa A3-luokan alueiden määrän lisäämistä mahdollisuuksien mukaisesti.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 58	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 160	07.06.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 22	14.09.2021
Kunnanhallitus	§ 320	08.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 165	13.12.2021

Kunnanhallitus 08.11.2021 § 320

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi tekninen ja elinvoimalautakunnan 14.9.2021 päätöksen liittyen valtuustoaloitteeseen niittyjen perustamisesta Mäntsälään. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 165

Esitys: Kunnanvaltuusto merkitsee aloitteen käsittelyn tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto	§ 57	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 159	07.06.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 21	14.09.2021
Kunnanhallitus	§ 321	08.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 166	13.12.2021

Valtuustoaloite Viljelypalstoja Hyökännummelle

Kunnanvaltuusto 24.05.2021 § 57

Vihreiden valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 24.5.2021:

"Vihreän valtuustoryhmän aloite

Viljelypalstoja Hyökännummelle

Mäntsälä kasvaa Kirkonkylän lisäksi myös niin haja-asutusalueilla kuin Hyökännummen asemakaava-alueellakin. Taruma täyttyy ja pian aluetta laajennetaan kohti Hyökännummen koulua. Linjatien ja Hyökännummen päiväkodin välissä on useita hehtaareja kunnan omistamaa maata. Tontit alueella ovat pienehköjä ja tämän päivän ihmiset haluavat kylvää, istuttaa, hoitaa ja vaalia pieniä kasvimaita ja kukkaistutuksia. Vuonna 2011, kun asiaa käsiteltiin viimeksi, todettiin, että Hyökännummelle ei ole tarvetta luoda aluetta viljelypalstoille, mutta miten olisi tänään? Kunta on hankkinut alueelta lisää maata omistukseensa. Palstat toisivat muassaan houkuttelevuutta, ihmisten mahdollisuutta elää osana luontoa ja tuottaa osan ravinnostaan itse - siinä olisi veto- ja pitovoimaa. Ja sitä tarvittavaa hiilinieluaikin syntyisi.

Vihreitten valtuustoryhmä esittää, että Hyökännummen alueelle perustetaan viljelypalstoja kunnan omistamalle peltoalueelle asukkaiden viihtyvyyden, lasten oppimisen ja kuntalaisten hyvinvoinnin vuoksi.

Mäntsälässä 24.5.2021"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 07.06.2021 § 159

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen tekniselle lautakunnalle valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tekninen ja elinvoimalautakunta 14.09.2021 § 21

Mäntsälän kunnan teknisille palveluille (nykyään tekninen ja elinvoimapalvelut) on jätetty valtuustoaloite viljelypalstojen saamiseksi

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 57	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 159	07.06.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 21	14.09.2021
Kunnanhallitus	§ 321	08.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 166	13.12.2021

Hyökännummelle. Allekirjoittaneet esittävät, että Hyökännummen alueelle perustetaan viljelypalstoja kunnan omistamalle peltoalueelle asukkaitten viihtyvyyden, lasten oppimisen ja kuntalaisten hyvinvoinnin vuoksi.

Tekninen ja elinvoimapalvelut kiittää aloitteesta. Aloitteeseen annetaan seuraava vastaus:

Taajaman alueelle perustettavat viljelypalstat muodostuvat osaksi yhdyskuntarakennetta ja sen viherverkostoa. Viheralueilla on erilaisia käyttömuotoja ja -tarkoituksia. Yleisesti viheralueen käytettävyyttä määrittää sijainti ja saavutettavuus, koko, ympäröivän alueen luonne ja käyttötarkoitus jne. Viljelypalstoina toteutettava viheralue edellyttää lisäksi viljelyyn sopivaa maalajia, pinnan muotoja ja salaojitusta sekä verkostoa/järjestelmää kasteluveden tuottamiseksi.

Hyökännummen päiväkodin ja Linjatien välisellä alueella on kunnan omistamaa maata. Alue on nyt vuokralla ja viljelykäytössä.

Vuokrasopimus on voimassa toistaiseksi.

Hyökännummen taajaman kehittäminen Linjatien ja koulun/päiväkodin väliselle alueelle on kolmiosainen hanke, joista ensimmäinen (Roinilantien asemakaava) on voimassa ja seuraava (Tasalanpellon asemakaava) on käynnistymässä. Kaavahanke on esitelty kaavoituskatsauksessa 2020. Alueelle tullaan osoittamaan asuin- ja palvelurakentamista, sekä tarpeelliset ja riittävät kulkuyhteydet ja viheralueet. Alueen viheralueet ja niiden väliset yhteydet ratkaistaan kokonaisuutena. Asemakaavahankkeen yhteydessä on mahdollista tutkia viljelypalsta-alueen perustamista osaksi viherverkostoa.

Viheralueiden ja -verkostojen tulevaan käyttöön liittyy paljon megatrendeinäkin ilmeneviä odotuksia ja toiveita; uudet kulkemisen muodot vilkastuttavat kulkuväyliä myös puistoissa ja alueiden aktiviteetit ja käyttömuodot monipuolistuvat; viheralueista tulee "olohuoneen jatkeita" eli kohtaamisen ja/tai rauhoittumisen paikkoja. Viheralueiden hoitoon ja ylläpitoon vaikuttaa yhä suuremmassa määrin myös luontoympäristön muuttamiseen liittyvät rajoitukset.

Kuten aloitteessakin kuvataan, viljelypalstoilla on monta tavoitetta. Ravinnon tuottaminen lienee yksi alkuperäisistä tavoitteista. Aloitteessa mainittuja muita tavoitteita on viihtyvyyden lisääminen, lasten oppiminen ja kuntalaisten hyvinvointi. Tavoitteet eivät ole ristiriitaiset, mutta niiden yhteensovittaminen ei ole yksinkertaista.

Asumisen megatrendit tapahtuvat myös Mäntsälässä ja yhä useammat asuvat taajamissa ja käyttävät päivittäin viheralueita ja -verkostoja. Siksi alueiden saavutettavuus ja käytettävyyks tulee korostumaan arjessa. Maankäyttö, kaavoitus, kuntatekniikka ja yhteisö kannattaa haastaa keskusteluun tulevaisuuden taajamasta ja ympäristöstä. Kaavoituksella vaikutetaan tontin kokoon, korttelikohtaisten yhteisalueiden ja viheralueiden määrään ja laatuun. Osa viljelypalstan perustamisen tavoitteista voidaan toteuttaa tontti- tai korttelikohtaisesti.

Kunnanvaltuusto	§ 57	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 159	07.06.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 21	14.09.2021
Kunnanhallitus	§ 321	08.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 166	13.12.2021

Alueen tulevissa kaavahankkeissa tullaan ”kuulostelevaan herkällä korvalla”, josko viljelypalstan perustamiselle Hyökännummen taajamaan löytyy tavoitetila. Aloite on välitetty tiedoksi yleis- ja asemakaavoitukseen.

Valmistelija / lisätietoja:

kaavasuunnittelija Mari Niinistö, mari.niinisto@mantsala.fi
kuntatekniikan päällikkö Jyrki Mäklin, jyrki.maklin@mantsala.fi

Palvelualuejohtajan päätösesitys

Tekninen ja elinvoimalautakunta pitää aloitetta lähtökohtaisesti hyvänä ja välittää asian tiedoksi yleis- ja asemakaavoitukseen, jotta asia otettaisiin huomioon tulevissa kaavoissa mahdollisuuksien mukaisesti.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus 08.11.2021 § 321

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi tekninen ja elinvoimalautakunnan 14.9.2021 päätöksen liittyen valtuustoaloitteeseen Viljelypalstoja Hyökännummelle. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 166

Esitys: Kunnanvaltuusto merkitsee aloitteen käsittelyn tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto	§ 62	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 164	07.06.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 20	14.09.2021
Kunnanhallitus	§ 322	08.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 167	13.12.2021

Valtuustoaloite kuntoportaista Sälinkäälle

Kunnanvaltuusto 24.05.2021 § 62

Keskustan valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 24.5.2021:

"Keskustan valtuustoaloite kuntoportaista Sälinkäälle.

Kuntoportaat on kasvava liikuntamuoto Suomessa ja niitä rakennetaan yhä enemmän kunnissa ja kaupungeissa. Kaikenikäisten liikunnan lisääminen on tärkeää tavoite kunnan hyvinvointisuunnitelmassakin. Liikunnan lisääminen on tärkeä, kun puhutaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä tai lasten ylipainon valitettavasta lisääntymisestä.

Mäntsälässä on kahdet kuntoportaat Keskustassa ja Hirvihaaran hiihtokeskuksessa. Kuntoportaat ovat suhteellisen halpa toteuttaa, jos on tarjolla hyvä luonnonmukainen paikka portaille. Soisikin että portaita ja ulkoliikuntalaitteita voitaisiin tulevina vuosina toteuttaa eri puolille kuntaa.

Nyt esitettävät kuntoportaat Sälinkään koulun tuntumaan jääkiekkokaukalon taakse olisivat hyvällä paikalla koulun välittömässä läheisyydessä ja maaston puolesta mitä parhain paikka kuntoportaille. Tällä paikalla ne palvelisivat koululiikuntaa ja kannustaisivat kaikkia liikkumaan iästä ja kuntotasosta riippumatta. Toteuttaminen ei varmasti maksaisi mahdottomia.

Uskomme että kylältä löytyy talkoohenkeä kylätoimintaryhmästä ja urheiluseurasta olla mukana toteuttamassa kuntoportaita ko. paikkaan.

Mäntsälässä 24.5.2021

Keskustan valtuustoryhmä"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 07.06.2021 § 164

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen tekniselle lautakunnalle valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 62	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 164	07.06.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 20	14.09.2021
Kunnanhallitus	§ 322	08.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 167	13.12.2021

Tekninen ja elinvoimalautakunta 14.09.2021 § 20

Mäntsälän kunnan Tekninen ja Elinvoimapalveluille on jätetty valtuustoaloite kuntoportaiden rakentamisesta Sälinkäälle. Allekirjoittaneet esittävät, että kuntoportaot rakennettaisiin Sälinkään koulun tuntumaan jääkiekkokaukalon taakse koulun välittömään läheisyyteen, mikä olisi maaston puolesta mitä parhain paikka kuntoportaille.

Portaat suunnittelutetaan vuoden 2022 aikana ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan vuonna 2023. Tulosalueen haasteena on jatkuvasti laajeneva hoitoalue ja suhteessa pienenevät resurssit sekä säästöpainheet.

Valmistelija/ lisätietoja:
kuntatekniikan päällikkö Jyrki Mäklin, jyrki.maklin@manstala.fi
viheralue mestari Sari Parjanen, sari.parjanen@mantsala.fi

Palvelualuejohtajan päätösesitys

Tekninen ja elinvoimalautakunta pitää aloitetta lähtökohtaisesti hyvänä ja esittää selvitystä kuntoportaiden sisällyttämiseen vuoden 2023 talousarvioon.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus 08.11.2021 § 322

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi tekninen ja elinvoimalautakunnan 14.9.2021 päätöksen liittyen valtuustoaloitteeseen kuntoportaista Sälinkäälle. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 167

Esitys: Kunnanvaltuusto merkitsee aloitteen käsittelyn tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto	§ 60	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 162	07.06.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 122	06.10.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 141	03.11.2021
Kunnanhallitus	§ 336	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 168	13.12.2021

Valtuustoaloite: Koulukuljetusreittien ja -pysäkkien järkevöittäminen koulumatkojen turvallisuuden ja oppilaiden tasa-arvoisuuden parantamiseksi

293/00.02.00/2021

Kunnanvaltuusto 24.05.2021 § 60

Valtuutettu Marja Teppinen ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 24.5.2021:

"Valtuustoaloite:

Koulukuljetusreittien ja -pysäkkien järkevöittäminen koulumatkojen turvallisuuden ja oppilaiden tasa-arvoisuuden parantamiseksi

Mäntsälän koulukuljetussäännön mukaan lapsella on oikeus myös kävelymatkaan. Perusperiaate lasten liikunnan lisäämisestä on kannatettava, mutta käytännössä hankaluutta ja epätasa-arvoisuutta aiheuttaa se, että osalla oppilaista on eri syistä johtuen aamulla ja iltapäivällä mm. eri koulupysäkki. Pysäkeillä voi olla matkaeroa jopa 2 – 5km (aiemmin jopa enemmänkin) ja ne voivat olla kotoa käsin aivan eri ilmansuunnissa. Tällöin omavastuumatkalla pysäkillä ei voi hyödyntää esimerkiksi polkupyörää tai talvella esimerkiksi potkukelkkaa. Tämä aiheuttaa epätasa-arvoa oppilaiden välillä, sillä oppilaat, jotka asuvat lähempänä koulua voivat (ikätasonsa mukaan) käyttää esimerkiksi polkupyörää koulumatkoihin.

Koulukuljetusoppaan omavastuumatkaluokkia on neljä:
esiopetusoppilaalla 1,0 km
1.-3 lk. oppilaalla 2,0 km
4 - 6 lk. 3,0 km
7 - 9 lk. 5,0 km.

Aamu- ja iltapäiväpysäkit ovat erilaiset mm. heillä, jotka aamuisin ovat määrätty käyttämään maantien linjaliikenteenvuoroja (1-6 lk), ja iltapäivisin pääsevät kotiin koulukuljetusautoilla. Tulevalle lukukaudelle maksimi omavastuumatka lyheni 3.– 6. luokan oppilailla, mikä on pieni helpotus muutamille oppilaille. Ongelmalliset, osin epäinhimilliset ja toimimattomat koulureitit koskevat verrattain harvoja, mutta aiheuttavat paljon huolta, turvattomuutta ja pelkoja arkeen niille lapsille ja vanhemmille, joita asia koskee. Esikoululaisten siirtäminen varhaiskasvatuksen hallinnon alle aiheuttaa myös lisää hankaluuksia arkeen, kun muutoksen myötä aikuisen on oltava aina saattamassa ja vastassa esikoululaista pysäkillä. Koulun alaisuudessa esikoululainen sai kulkea matkat pysäkillä omatoimisesti.

Koska koulukuljetuksien problematiikkaa harva tuntee, niin tässä muutamia esimerkkejä.

Kunnanvaltuusto	§ 60	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 162	07.06.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 122	06.10.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 141	03.11.2021
Kunnanhallitus	§ 336	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 168	13.12.2021

Esimerkki 1:

Levannolla ekaluokkalainen joutui kulkemaan aamuisin yksin 1,6 km matkan valaisematonta metsäistä kylätietä 140-maantien laitaan linjaliikenteen autopysäkillä (rajoitus 80km/h, pysäkillä ei katuvaloja), kun samaan aikaan lähistöltä haettiin esikoululainen koulukuljetusautolla. Päivähintainen bussi ajeli lähes tyhjänä, ja nouti tuntia myöhemmin uudelleen myös ekaluokkalaisen 3.lk sisaruksen vastakkaisesta suunnasta 1,1 km kilometrin päässä kotoa olevalta pysäkiltä. Molempien oppilaiden iltapäiväpysäkki oli siis 1,1 km päästä kotoa. Ekaluokkalaisen aamu- ja iltapäiväpysäkin etäisyysero 2,7km.

Esimerkki 2.

Kaukalammella esikoululainen haetaan ja tuodaan n. 0,5 km kotoa olevalle pysäkillä. Isot sisarukset (3.lk ja 5lk.) joutuvat kävelemään joka aamu 2,2 km tuntia myöhemmin ”lähi”pysäkillen, jossa ”päivähintainen kouluauto” odottaa yleensä joka aamu heitä 20–35 min ja talvella autoa tyhjäkäyttäen. Kouluauto ehtisi tällä odostusajalla vähintään kolmesti käydä hakemassa isommat 1,7km päässä olevalta aiemmalta lähipysäkiltä- iltapäivisin olisi joskus mahdollista päästä myös kouluautolla esikoululaisen kyytien mukaan lähemmälle pysäkillä, mutta silloin esim. polkupyörä jäisi 1,7km päähän. Kokonaiskoulumatka heillä 6,6 km ja omavastuu matka siis tasan kolmannes 2,2 km.

Esimerkki 3:

Viime vuonna Hautjärvellä 7.luokkalainen sai n. 0,5 kilometrin päästä kotoa kyydin kouluautolla (reilu 4 km) Pukkilantien risteykseen, jossa tämän jälkeen joutui odottamaan puolituntia koulubussia yläasteelle pysäkillä, jossa ei ole edes katosta. Iltapäivällä bussi jätti hänet samalle pysäkillä, josta hän joutui kävelemään kotiin pääosin vaarallista ja kapeaa maantietä lähes 5 km matkan (koskaan aiemmin hautjärveläiset koululaiset eivät ole joutuneet kulkemaan tätä vaarallista maantietä). Huonoilla keleillä bussin ollessa myöhässä, koulumatkoihin ei riittänyt edes lainmukainen maksimi kolme tuntia. Vanhemman kertoman mukaan nuorella ei jäänyt aikaa, eikä voimia harrastuksiin tällaisen koulupäivän ja matkanteon jälkeen. Yhdensuuntainen matka oppilaalla oli kotoa kouluun kuitenkin ainoastaan 17,6 km.

Esimerkki 4:

Viime syksynä Levannolla oppilaita joutui kulkemaan aamuisin toiseen päähän kylää kolmen kilometrin matkan sisältäen vaarallisen maantien ylityksen linjaliikenteen bussille. Samaan aikaan puolityhjä koulukuljetusauto nouti eskarilaisen oppilaiden kodin lähistöltä ja ajoi jopa koululaisten postilaatikon ohi. Iltapäivisin oppilaat pääsivät koulukuljetuksella noin kilometrin päähän kotoa, tällöinkin aamu- ja iltapäiväpysäkkien välimatka n 2km.

Vuosikymmenien koulukuljetusjärjestelyjen kokemuksella ja turvallisten

Kunnanvaltuusto	§ 60	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 162	07.06.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 122	06.10.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 141	03.11.2021
Kunnanhallitus	§ 336	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 168	13.12.2021

---

koulumatkojen puolesta taistelleena, en voi muuta kuin surullisena todeta, että vuosien myötä kouluverkon aina vain supistuessa ei Mäntsälän kunta pidä lupaustaan koulukuljetusten "hyvästä" järjestämisestä, vaan että lapsen kasvaessa Mäntsälän kunta venyttää pysäkkiä aina pidemmälle ja pidemmälle – lähemmäksi maksimi omavastuumatkoja ja myös koulumatkojen 2,5 h sääntöä, aina silloin kun se vain on mahdollista, ja mitä mielikuvituksellisin ratkaisuin. Joissain tapauksissa kunta on esittänyt ratkaisuksi perheille, että mikäli koulukuljetukseen mahtuu ja se sopii liikennöitsijälle, voi perhe ostaa lapselleen kuljetuksen esim. 1,70e /suunta. Tämäkään ei ole tasa-arvoista eikä läheskään kaikille perheille ja kaikissa tilanteissa edes mahdollista. Koulumatkojen mittaus ei pitäisi myöskään perustua matkan mittaukseen postilaatikoilta tai porteilta, koska kukaan oppilas ei asu postilaatikossa, ja postilaatikko voi sijaita kaukanakin oppilaan kotiovelta. Kouluteiden vaarallisuusluokituksesta puuttuu kokonaan myös yläastelaisten huomioiminen.

Haja-asutusalueella tiet eivät ole valaistuja tai hiekoitettuja kävelijää ajatellen, joten koulumatkat eivät ole suoraan verrannollisia esimerkiksi taajamien koulureitteihin, eikä koontipysäkeillä ole katoksia. Haja-asutusalueella ei ole myöskään ole liioiteltua petoeläinvaaraa tai lapsilla niiden pelko. Pohjois-Mäntsälässä on Wilmavaroituksia koteihin lähtenyt lähes vuosittain susista ja myös karhusta.

Omavastuumatkojen maksimoimisen takia ei enää pystytä hyödyntämään kouluissa vanhaa ns. "odotustunti" käytäntöä, jolla aiemmin pystyttiin harventamaan kouluautojen reittiajotarvetta. Nykyään kouluauto joutuu ajamaan reitit käytännössä lähes jokaisen koululaisen koulupäivän alkamis/loppumisajan mukaisesti, eli aamuisin yleensä kaksi kertaa ja iltapäivisin jopa neljästi. Oman käsitykseni mukaan tämä päivittäinen jatkuva reittiralli vain lisää huomattavasti kuljetuskustannusten kokonaismäärää. Kyse ei ole siitä, etteikö omavastuumatkoja voisi jatkossakin käyttää, mutta niiden pitää olla turvalliset, järkevät ja kohtuulliset myös verrattuna oppilaan koulupäivän pituuteen. Aiemmin ennen kouluverkon rankempaa karsintaa ei näitä ongelmia luonnollisesti ollut, vaan reitit ja matkat pysäkeille olivat turvallisemmat ja järkevämmät.

Reittien huolellinen **lapsilähtöinen** suunnittelu tuskin maksaisi siis yhtään enempää kuin nykyinenkään, vaan päin vastoin. Asiaa auttaisi paljon myös koulun ja esikoulun lukujärjestysten/aikataulujen harmonisoiminen ja aiempi odotustuntien käytön mahdollistaminen.

Esitän, että Mäntsälään tulee suunnitella toimivat **lapsiystävälliset** koulukuljetukset, joiden hyvä maine houkuttelisi tänne myös uusia asukkaita. Koulukuljetusreitit tulee suunnitella rengasreiteiksi aina kun mahdollista, ja reittien pitäisi olla vakiintuneita niin, että lapsilla on aamuin illoin sama pysäkki, tai ainakin niin, että mahdollisten eri pysäkkien välimatka on vähintäänkin inhimillinen ja kohtuullinen.

Kunnanvaltuusto	§ 60	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 162	07.06.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 122	06.10.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 141	03.11.2021
Kunnanhallitus	§ 336	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 168	13.12.2021

Mäntsälässä 24.5.2021

Marja Teppinen"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 07.06.2021 § 162

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen konsernipalveluille valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kuntakehityslautakunta 06.10.2021 § 122

Aloitteessa on nostettu esille esimerkkejä yksittäisten oppilaiden kuljetusjärjestelyistä vuosien varrelta. Osa näistä on voinut myös muuttua reittien, kuljetusjärjestelyiden sekä koulukuljetusoppaan muutosten myötä.

Aloitteeseen vastataan mainitsemalla esimerkkeihin vaikuttavista asioista.

Esimerkki 1 ja esimerkki 4:

Koulukuljetuksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevaa julkista liikennettä (linja-auto). Muita kuljetusmuotoja (tilauslinja-autoja) ja kouluautoja, käytetään täydentämään julkisen liikenteen yhteyksiä tai eräissä erikoistapauksissa, kuten terveydellisten syiden niin vaatiessa. Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja (vuorolinja-auto, tilauslinja-auto ja kouluauto).

Kouluautokuljetuksia ei järjestetä ovelta-ovelle -kuljetuksina, vaan oppilaat kerääntyvät ns. noutopaikoille samalla tavoin kuin linja-autoa käyttävät oppilaat kerääntyvät linja-autopysäkeille. Kävelymatka voi olla pidempi kuin kuljetusmatka .

Lisäksi eri pysäkit johtuvat pääosin siitä, että kuljetus on pääsääntöisesti julkisen liikenteen vuorolla ja sellaisina päivinä kun julkisen liikenteen vuoro ei ole mahdollinen, kuljetus on kouluautolla. Näillä on pääsääntöisesti eri reitti.

Kunnanvaltuusto	§ 60	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 162	07.06.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 122	06.10.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 141	03.11.2021
Kunnanhallitus	§ 336	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 168	13.12.2021

Mikäli kouluautossa on tilaa, voi huoltaja halutessaan tehdä sopimuksen oppilaan kulkemisesta ns. itsemaksavana kouluautossa, jos siitä ei aiheudu haittaa muille kulkijoille.

Esimerkki 2:

Ajolenkit muodostuvat siitä kuka kulkee, mihin kulkee, mihin aikaan kulkee ja millä kulkee. Ajolenkkien laadinnassa noudatetaan koulukuljetussääntöä, joka osaltaan määrittää kuljetusoppilaiden tasapuolisen kohtelun koko Mäntsälän kunnan alueella.

Oppilaat kuljetetaan mm. omavastuukävelymatkat huomioiden. Mikäli samaan aikaan on samasta paikasta kulkemassa oppilaita, joilla on eri omavastuukävelymatkat, muodostuu ajoreitti lyhyemmän omavastuumatkalaisen mukaan. Tällöin pidemmän omavastuukävelymatkan omaavat oppilaat voivat halutessaan hyödyntää lyhyemmän omavastuukävelymatkalaisen nouto-/jättöpaikkaa.

Esimerkki 3:

Kouluautokuljetus on ollut aamupäivällä, jotta koulumatkan kesto jäänyt alle perusopetuslain 32§ säädetyn kolmen tunnin rajan. Perusteita liityntäkuljetuksen järjestämiselle iltapäivällä ei näin ollen ole ollut.

Lisätietoja: kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerus, p 040 314 5467

Kuntakehitysjohtajan päätösesitys

Kuntakehityslautakunta antaa vastauksenaan aloitteeseen, että koulukuljetukset järjestetään Mäntsälän kunnan koulukuljetusoppaan, vaarallisten teiden luokittelun sekä perusopetuslain määräysten mukaisesti. Lisäksi on huomioitava oppilaiden tasavertainen kohtelu kuljetusjärjestelyissä koko kunnan alueella. Oppilaan ja lapsen näkökulma otetaan huomioon, kuitenkin huomioiden koko kuljetuskokonaisuus. Lisäksi viestintää kuljetuksiin liittyen kehitetään tavoitteena tuoda aikaisemmin tietoa kuljetusreiteistä ja -järjestelyistä.

Kuntakehityslautakunta lähettää vastauksen kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle.

Päätös: Lautakunta päätti siirtää asian käsittelyn seuraavaan kokoukseen.

Kuntakehityslautakunta 03.11.2021 § 141

Kuntakehitysjohtajan päätösesitys

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 60	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 162	07.06.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 122	06.10.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 141	03.11.2021
Kunnanhallitus	§ 336	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 168	13.12.2021

Kuntakehityslautakunta antaa vastauksenaan aloitteeseen, että koulukuljetukset järjestetään Mäntsälän kunnan koulukuljetusoppaan, vaarallisten teiden luokittelun sekä perusopetuslain määräysten mukaisesti. Lisäksi on huomioitava oppilaiden tasavertainen kohtelu kuljetusjärjestelyissä koko kunnan alueella. Oppilaan ja lapsen näkökulma otetaan huomioon, kuitenkin huomioiden koko kuljetuskokonaisuus. Lisäksi viestintää kuljetuksiin liittyen kehitetään tavoitteena tuoda aikaisemmin tietoa kuljetusreiteistä ja -järjestelyistä.

Kuntakehityslautakunta lähettää vastauksen kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle.

Päätös: Hyväksyttiin lisäyksellä: Kuntakehitys- ja sivistyslautakunta ovat 26.10.2021 yhteisessä koulukuljetukset- iltakoulussa aloittaneet koulukuljetusten ongelmakohtien selvittämisen ja jatkavat yhteistyössä viranhaltijoiden kanssa koulukuljetusten kehittämistyötä turvallisemmiksi ja lapsiystävällisemmiksi.

Tämä pöytäkirjan pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Kunnanhallitus 22.11.2021 § 336

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi kuntakehityslautakunnan päätöksen 3.11.2021 liittyen valtuustoaloitteeseen Koulukuljetusreittien ja -pysäkkien järkevöittäminen koulumatkojen turvallisuuden ja oppilaiden tasa-arvoisuuden parantamiseksi. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Käsittely: Kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerusta kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 168

Esitys: Kunnanvaltuusto merkitsee aloitteen käsittelyn tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto	§ 121	30.08.2021
Kunnanhallitus	§ 297	18.10.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 40	09.11.2021
Kunnanhallitus	§ 337	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 169	13.12.2021

Valtuustoaloite kunnallisen sisäilmastrategian laatimiseksi

454/00.02.00/2021

Kunnanvaltuusto 30.08.2021 § 121

Valtuutettu Susanna Koivula ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 30.8.2021:

"Valtuustoaloite KUNNALLISEN SISÄILMASTRATEGIAN LAATIMISEKSI

Kuntalain mukaan kunnan keskeinä tehtävänä on asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen.

Sisäilmaan liittyvät ongelmat aiheuttavat paljon inhimillistä kärsimystä, sairauspoissaoloja ja taloudellisia menetyksiä.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Mäntsälän kunnassa laaditaan tällä valtuustokaudella kunnallinen sisäilmastrategia. Strategian pohjana käytetään kansallista sisäilma ja terveys -ohjelmaa. (THL, työterveyslaitos, kansalaisjärjestöt).

Strategiaan tulee sisällyttää ainakin seuraavat asiakohdat:

- nykytilanteen kuvaus
- sisäilmaongelmien ennaltaehkäisy
- sisäilmaongelmista tiedottaminen (oikea-aikainen ja riittävä viestintä)
- sisäilmaongelmien korjaaminen
- väistötilojen järjestäminen
- koulupolun eteneminen oiretilanteessa (luokanvaihto/koulunvaihto/etäopiskelu ja sen tuki)
- hoitopolusta huolehtiminen: selkeä linjaus siitä, kehen otetaan ensisijaisesti yhteyttä (terveydenhoitaja/koululääkäri/opettaja/rehtori/työterveyshuolto /työsuojelu)
- etäopiskelun ja etätyöskentelyn mahdollistaminen sisäilmasta oireileville henkilöille

Sisäilmastrategian toteutumista tulee arvioida vuosittain, osana hyvinvointikertomusta.

Mäntsälässä 30.8.2021."

Päätös.

Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 121	30.08.2021
Kunnanhallitus	§ 297	18.10.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 40	09.11.2021
Kunnanhallitus	§ 337	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 169	13.12.2021

Kunnanhallitus 18.10.2021 § 297

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen tekninen ja elinvoimalautakunnalle valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tekninen ja elinvoimalautakunta 09.11.2021 § 40

Mäntsälän kunnan sisäympäristöongelmia käsitellään sisäympäristötyöryhmässä. Sisäympäristötyöryhmä on kunnan sisäinen asiantuntijaryhmä, joka antaa mm. lausuntoja ja suosituksia sisäympäristöasioissa, mutta ei tee päätöksiä. Se toimii aktiivisesti hyvän sisäilman puolesta ennaltaehkäisevästi että korjaavasti kaikissa kunnan kiinteistöissä ja tiloissa, joissa kunnantyöntekijät työskentelevät ja joita kuntalaiset voivat käyttää. Työryhmän toiminnan tavoitteena on auttaa saavuttamaan mahdollisimman hyvä ja terveellinen työhyvinvointia tukeva sisäilma- ja ympäristö.

Aloitteen mukaisen asian valmistelu olisi hyvä käynnistää asiantuntijatyöryhmässä.

Valmistelija:

Palvelualuejohtaja Mika Pynttari, mika.pynttari@mantsala.fi,
Toimitilapäällikkö Soile Karhinen, soile.karhinen@mantsala.fi

Palvelualuejohtajan päätösesitys

Tekninen ja elinvoimalautakunta päättää lähettää sisäilmastrategian valmisteltavaksi sisäympäristötyöryhmälle.

Käsittely Asiantuntijana toimitilapäällikkö Soile Karhinen.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus 22.11.2021 § 337

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi tekninen ja elinvoimalautakunnan 9.11.2021 päätöksen liittyen valtuustolaloitteeseen kunnallisen sisäilmastrategian laatimiseksi. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 121	30.08.2021
Kunnanhallitus	§ 297	18.10.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 40	09.11.2021
Kunnanhallitus	§ 337	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 169	13.12.2021

Käsittely: Tekninen johtaja Mika Pynttäriä kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 169

Esitys: Kunnanvaltuusto merkitsee aloitteen käsittelyn tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto	§ 129	20.09.2021
Kunnanhallitus	§ 285	04.10.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 41	09.11.2021
Kunnanhallitus	§ 338	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 170	13.12.2021

Valtuustoaloite kirjaston siirtäminen uusiin tiloihin valtuustokaudella 2021-2025

Kunnanvaltuusto 20.09.2021 § 129

Katri Manninen ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 20.9.2021:

"KIRJASTON SIIRTÄMINEN UUSIIN TILOIHIN VALTUUSTOKAUDELLA 2021–2025

Mäntsälän kirjasto on Suomen pienin ja ahtain pääkirjasto, joka on ollut "väliaikaisesti" Monitoimitalon nuorisotiloissa jo vuodesta 1993. Niinpä mäntsäläläisillä on väkilukuun suhteutettuna jopa puolet pienempi aineistokokoelma käytössään kuin muilla suomalaisilla.

Uudenmaan ELY-keskuksen tarkastaja huomautti vuonna 2013 kirjaston ahtauden lisäksi siitä, etteivät kirjaston tilat vastaa esteettömyyssuosituksia eivätkä ole yleisten kirjastojen laatusuositusten mukaisesti muunneltavia. (Ks. liite 1.)

Viisi vuotta myöhemmin Aluehallintoviraston (AVI) tarkastaja arvioi kirjaston toimintaa uuden kirjastolain näkökulmasta. Hän huomautti ahtauden lisäksi siitä, ettei Mäntsälä pysty tarjoamaan kirjastossa lain edellyttämiä tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn tai kansalaistoimintaan. (Ks. liite 2.)

2019 tehdyssä Mäntsälän kirjastotilan tarveselvityksessä nousi esiin edellä mainittujen ongelmien lisäksi myös henkilökunnan työhyvinvoinnin ja turvallisuuden vaarantuminen tilojen ahtauden, hissittömyyden, huonon ergonomian ja kesäaikaan liian kuumien tilojen takia. (Ks. liite 3.) Näistä vain ilmastointiin on tämän jälkeen tullut parannus.

Vielä taloussuunnitelmassa 2019–2021 uuden kirjaston rakentamiseen oli varattu 8 miljoonaa euroa. Mäntsälä 2026 -ohjelman puitteissa ja kuntakonsernin velkataakan takia uuden kirjastorakennuksen rakentaminen ei onnistune tällä vuosikymmenellä. Sen sijaan kirjaston siirtäminen väljempiin tiloihin on mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti ja varsin nopeastikin.

Tästä hyvänä esimerkkinä on kaksi vuotta sitten toteutettu Tammelan kirjaston siirtäminen Tammelan kunnantalolle, jonka on suunnitellut sama arkkitehti kuin Mäntsälän kunnantaloon. Tammelassa kirjastoremontti päädyttiin toteuttamaan ilman väliseinien purkamista neljässä kuukaudessa ja alle 125 000 eurolla. (Ks. liite 4.)

Mäntsälän kirjaston tilanne on kestävämpään. Siksi me allekirjoittaneet pyydämme, että kunnanvaltuusto aloittaa välittömästi selvitystyön kirjaston siirtämisestä joko kunnantalolle tai johonkin vieläkin paremmin soveltuvaan tilaan vielä tämän valtuustokauden aikana.

Kunnanvaltuusto	§ 129	20.09.2021
Kunnanhallitus	§ 285	04.10.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 41	09.11.2021
Kunnanhallitus	§ 338	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 170	13.12.2021

AVI:n tarkastaja totesi lausunnossaan, että koska päätöksiä uusista tiloista ei ole vielä lyöty lukkoon, niin kuntalaisilla on erinomainen mahdollisuus vaikuttaa jo nyt tulevien tilojen sijaintiin ja suunnitteluun. Siksi ehdotamme, että mukaan selvitystyöhön otetaan myös kirjaston kehittämisestä kiinnostuneita kuntalaisia.

AVI:n tarkastaja muistutti lausuntonsa lopuksi, että kirjasto tarvitsee luottamushenkilöiden tuen kehitystyölleen. Me allekirjoittaneet olemme valmiit antamaan kirjaston kehittämiselle täyden tukemme.

Mäntsälässä 20.9.2021"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite liitteineen

Kunnanhallitus 04.10.2021 § 285

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen tekninen ja elinvoimalautakunnalle valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan. Päätettiin lisäksi, että sivistysjohtaja ja tekninen johtaja vastaavat AVI hankerahan hakemisesta kirjastopalveluiden kehittämiseen.

Tekninen ja elinvoimalautakunta 09.11.2021 § 41

Tekninen ja elinvoimapalvelut on käsitelty kunnanhallituksen lähettämää valtuustoaloitetta kirjaston siirtämisestä kunnantalolle tai muualle, paremmin soveltuvaan tilaan.

Valtuustoaloite ajoittuu ja nivoutuu oikea-aikaisesti tarveselvitysten ja hankesuunnitelmien aikataulutukseen vuosille 2022 - 2027. Monitoimitalon tekninen kunto edellyttää tulevaisuudessa korjaustoimenpiteitä ja korjausta koskeva tarveselvitystyö on aikataulutettu toteutettavaksi vuonna 2023. Koska nykyisellään kirjastotilat sijoittuvat monitoimitaloon, on kirjastotilojen tarveselvitys syytä tehdä viimeistään monitoimitalon tarveselvityksen yhteydessä, tai aiemmin omana erillisenä tarveselvityksenään. Kirjastotiloja nykyisellään on monitoimitalossa noin 730 m², joista yleisötiloja noin 600 m².

Aloitteen liitteenä 3 on Mäntsälän kirjastotilan tarveselvitys (5.7.2019).

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 129	20.09.2021
Kunnanhallitus	§ 285	04.10.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 41	09.11.2021
Kunnanhallitus	§ 338	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 170	13.12.2021

Laadittu selvitys on hyvä ja ansiokas asiakirja, josta keskeisimmät tarpeet ja nykyiset puutteet nousee käyttäjänäkökulmasta esille ja sitä voidaan hyödyntää jatkotyöskentelyn pohjana. Selvitys on laadittu käyttäjän toimesta, mutta sitä ei ole käsitelty kunnan päätöksentekoeleimissä eikä työhön ole osallistunut nykyisen tekninen ja elinvoimapaalvelujen organisaatio. Tilahankkeiden toteuttamisessa tulee noudattaa kunnan tilahankkeiden toteuttamisohjetta. Laaditussa selvityksessä on tuotu esille, että kirjaston tilantarve on noin 2 000 m².

Suunnittelu- ja rakennuttamisyksikössä on alustavasti tarkasteltu kunnantalon olemassa olevia tila- ja rakennusratkaisuja. Rakennuksen ensimmäisen kerroksen koillisiiiven, joissa nykyisellään toimivat Kansaneläkelaitoksen toimipiste ja Mäntsälän Kodit Oy, pinta-ala kokonaisuudessaan on noin 830 m². Tähän laajuuteen sisältyy kaksi väestönsuojaa. Väestönsuojat ovat vaikeasti hyödynnettävissä kirjastotoimintaan ja niihin on varattu tilat kriisiajan toiminnoille. Kunnantalon ensimmäisen kerroksen aulan Mäntsäläntien puoleisessa päädyssä sijaitsevat kolmas väestönsuoja, keskusarkisto, ravintolasali keittiöineen sekä siivouskeskus, jotka pysyvinä toimintoina ja rakenteina merkittävästi rajoittavat ensimmäisen kerroksen muuntojoustavuutta ja käytettävyyttä kirjastotoimintaan selvityksessä esitetystä laajuudesta. Aulan pinta-ala ensimmäisessä kerroksessa on noin 240 m² ja pinta-alallisesti yksinään riittämätön kirjastotoimille. Kunnantalon aulatilan mahdollinen käyttö kirjastotoiminnassa asettaa vaateita tilojen valvonnalle. Aulan läpi kuljetaan ylempien kerrosten toimisto- ja kokoontumistiloihin myös kirjaston aukioloaikojen ulkopuolella. Tilavertailuksi mainittakoon, että kunnantalon toisen kerroksen koillispäädyssä, tekninen ja elinvoimapaalvelujen tilojen yhteenlaskettu pinta-ala on noin 1 100 m² ja rakennuksen vastakkaisessa päädyssä sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen käytössä olevat tilat noin 460 m². Kirjastotoimi on todennut nykyisissä tiloissa hankalaksi eri kerroksessa tapahtuvan kirjastoauton lastauksen, joten kunnantalolla toisen kerroksen tilat eivät soveltune kirjastotoimintaan tästäkään syystä. Kunnantalon tilojen soveltuvuutta tulee tarkastella myöhemmin myös muiden teknisten vaatimusten osalta, kuten paloteknisten määräysten, poistumisturvallisuuden, rakenteiden kantavuuden ja ilmanvaihdon riittävyyden osalta.

On ilmeistä, että kirjastotoimintoja tyydyttävä toiminnallinen ratkaisu vaatisi kunnantalossa tila- ja taloteknisiä muutoksia. Tilatarpeet esitetään tavanomaisesti hyötyaloina tarveselvityksen tilaohjelmassa. Yleensä, kun tilaohjelman toimintoja sijoitetaan olemassa oleviin tiloihin, ei päästä samaan tehokkuuteen, kuin uudisrakentamisessa. Jotta olemassa olevien tilojen soveltuvuutta voidaan arvioida kirjastotoimintaan, tulee ensin varmistua tarvittavien kirjastotilojen määrästä ja ominaisuusvaatimuksista.

Tekninen ja elivoimapaalvelujen suunnittelu- ja rakennuttamisyksikkö vastaa kunnan tilahankkeiden toteuttamisesta. Tilahankkeiden toteuttamisessa noudatetaan kunnanhallituksen 12.10.2015 § 242

Kunnanvaltuusto	§ 129	20.09.2021
Kunnanhallitus	§ 285	04.10.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 41	09.11.2021
Kunnanhallitus	§ 338	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 170	13.12.2021

---

hyväksymää ja kunnanvaltuuston 2015 § 105 tiedoksi merkitsemää tilahankkeiden toteutusohjetta. Toteutusohjeen mukaan tarveselvitys on tehtävä kaikista yli 200 000 euron (alv 0) uudis-, lisärakennus- ja toiminnallisista muutoshankkeista. Tarveselvitustyö ja myöhemmät tilahankkeiden suunnitteluvaiheet hankitaan tavanomaisesti konsulttipalveluina. Tarveselvitustyö on tärkeä ja merkittävä vaihe, johon tulee panostaa ajallisesti ja taloudellisesti toimivan lopputuloksen aikaansaamiseksi. Tarveselvityksen sisällöstä on tarkemmin määrätty tilahankkeiden toteuttamisohjeessa. Tarveselvitysvaiheessa pääosin määräytyvät hankkeen kustannukset. Suunnittelu- ja rakennuttamisyksikkö ohjaa tarveselvitustyötä, muissa suunnitteluvaiheissa olevia hankkeita ja vastaa investointiohjelman mukaisten talonrakennushankkeiden rakennuttamisesta takuuajan päättymiseen asti. Yhtäaikaisten, käynnissä olevien hankkeiden määrä on taloudellisista syistä ja henkilöresursseista johtuen rajallinen.

Kirjaston tarveselvitustyö on tekniset ja elivoimapalvelujen resurssien puolesta mahdollista käynnistää vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä. Tekninen ja elinvoimalautakunnan talousarvioesityksessä TA2022 on kirjaston tarveselvitustyön aloittamiseksi varattu käyttötalouteen määrärahaa. Tarveselvitustyön keskeinen tehtävä on selvittää toiminnalliset tarpeet ja vaihtoehtoiset toimintatavat. Samassa yhteydessä selvitetään olemassa olevien, potentiaalisten tilojen soveltuvuutta toiminnallisuuden, teknisten ratkaisujen ja taloudellisuuden kannalta.

Tilahankkeiden toteuttamisohjeen mukaan tarveselvityksen käynnistämismvastuu on käyttäjähallintokunnalla. Kunnanjohtaja asettaa tarveselvitystä varten tarveselvitustyöryhmän. Tarveselvitustyöryhmän kutsuu koolle käyttäjähallintokunnan palvelualuejohtaja. Tarveselvityksen valmistelu- ja laatimismvastuu on tekninen ja elinvoimapalvelujen suunnittelu- ja rakennuttamisyksiköllä.

Valmistelija / lisätietoja:

Palvelualuejohtaja Mika Pynttari, mika.pynttari@mantsala.fi

Rakennuttamispäällikkö Pertti Palmroos, pertti.palmroos@mantsala.fi

Palvelualuejohtajan päätösesitys

Tekninen ja elinvoimalautakunta päättää hyväksyä esitetyn selvityksen aloitteen johdosta ja esittää kunnahallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää katsoa aloitteen tulleen käsitellyksi. Tarveselvitustyö on käynnistettävissä aikaisintaan vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä käyttäjähallintokunnan tekemästä aloitteesta ja kunnanjohtajan tarveselvitustyöryhmän nimityksestä tilahankkeiden toteuttamisohjeen mukaisesti.

Käsittely Asiantuntijana rakennuttamispäällikkö Pertti Palmroos.

'Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 129	20.09.2021
Kunnanhallitus	§ 285	04.10.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 41	09.11.2021
Kunnanhallitus	§ 338	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 170	13.12.2021

Liite. Valtuustoaloite ja liitteet 1-4

Kunnanhallitus 22.11.2021 § 338

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi tekninen ja elinvoimalautakunnan 9.11.2021 päätöksen liittyen valtuustoaloitteeseen kirjaston siirtäminen uusiin tiloihin valtuustokaudella 2021-2025. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Käsittely: Tekninen johtaja Mika Pynttäriä kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 170

Esitys: Kunnanvaltuusto merkitsee aloitteen käsittelyn tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan, täydennyksellä että tarveselvitysvaiheessa kuullaan kuntalaisia.

Kunnanhallitus	§ 340	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 171	13.12.2021

Kunnanhallituksen ja -valtuuston kokousajankohdat vuonna 2022

Kunnanhallitus 22.11.2021 § 340

Kunnanhallituksen kokoukset pidetään pääsääntöisesti maanantaisin klo 16 alkaen ja kunnanvaltuuston kokoukset maanantaisin klo 17 alkaen.

Vuodelle 2022 on suunniteltu kokouksia alla olevan listan mukaisesti. Erillisiä valtuuston kyselytunteja ei pidetä. Varsinaisten kokousten lisäksi on mahdollista pitää valtuustoinfoja ja -seminaareja.

Kunnanhallitus	Kunnanvaltuusto
17.01.2022	
31.01.2022	
	07.02.2022 (kyselytunti ja kokous)
14.02.2022	
28.02.2022	
14.03.2022	
	21.03.2022
28.03.2022	
	4.4.2022 (varapäivä)
11.04.2022	
25.04.2022	
09.05.2022	
	23.05.2022 (kyselytunti ja kokous)
30.05.2022	
06.06.2022	
	13.06.2022
20.06.2022	
15.08.2022	
	22.08.2022 (kyselytunti ja kokous)
29.08.2022	
	12.09.2022
19.09.2022	
26.09.2022	
	3.10.2022 (varapäivä)
10.10.2022	
	24.10.2022 (kyselytunti ja kokous)
31.10.2022	
07.11.2022	
	14.11.2022
21.11.2022	

Kunnanhallitus	§ 340	22.11.2021
Kunnanvaltuusto	§ 171	13.12.2021

07.12.2022 (keskiviikko)

12.12.2022

19.12.2022

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus hyväksyy vuoden 2022 kokousaikataulun ja lähettää sen tiedoksi valtuustolle.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan sekä lisäyksiin valtuuston kahdella varakokouspäivällä; 4.4.2022 ja 3.10.2022.

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 171

Esitys: Kunnanvaltuusto merkitsee tiedoksi kokousaikataulun 1.1. - 31.12.2022.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto

§ 172

13.12.2021

Ilmoitusasiat

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 172

Kunnanvaltuustolle on lähetetty seuraavat ilmoitusasiat:

- Info tietokoneiden päivityksestä
- Sidonnaisuusilmoitusten käsittely

Eesitys: Kunnanvaltuusto merkitsee asiat tiedoksi.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

Mäntsälän kunnanvaltuusto 13.12.2021

Pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa 17.12.2021

MUUTOKSENHAKU**Muutoksenhakukiellot****Kieltojen perusteet**

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa:

Pykälät: 155, 156, 157, 158, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172

Hallintolainkäyttölaki 5 §:n/ muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

Pykälät ja valituskieltojen perusteet:

Valitusosoitus hallinto-oikeuteen

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Pykälät: 159, 160, 161

Valitusviranomainen:

Helsingin hallinto-oikeus, Radanrakentajantie 5 00520 HELSINKI

Uusi osoite 27.12.2021 alkaen on Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki.

puh. 029 56 42000 (vaihe), faksi: 029 56 42079

sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika on 30 päivää ja se alkaa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Seuraaviin hankintaa koskeviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Pykälät:

Valitusviranomainen:

Markkinaoikeus, Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

puhelin: 029 56 43300, faksi: 029 56 43314

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän** kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Ohjeita muutoksenhausta**Päätöksen tiedoksisaanti**

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen kaikkien valitukseen oikeutettujen tietoon silloin, kun päätöksen sisältävä pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Oikaisuvaatimuksen / valituksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus / valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimus- ja valituskirjelmässä, joka on osoitettu ao.viranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaditaan.

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite. (asiamiehen osalta vastaavat tiedot)

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä ei asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä:

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
- todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.
- asiakirjat, joihin valitaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinmaksulain (11.12.2015/1455) nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudessa kulloinkin voimassa oleva oikeudenkäyntimaksu.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Mäntsälän kunnan palvelupisteestä.

Postiosoite / Käyntiosoite:	Heikinkuja 4, 04600 Mäntsälä
Sähköpostiosoite:	kirjaamo@mantsala.fi
Puhelinnumero	(019) 2645 000 (vaihde)
Palvelupisteiden aukioloaika	maanantai klo 9:00 - 17:00 tiistai - torstai klo 9:00 - 15:00 perjantai klo 8:30 - 14:00